głos LUDU
GAZETA POLAKÓW W REPUBLICE CZESKIEJ

DZIŚ W NUMERZE:

Walka z nikotynizmem podstawą... str. 3
Gdzie tkwi sedno sprawy? str. 4
JEMIOŁA – Havel potknął się... str. 5
Trzyniec odbił się od dna str. 8

WTOREK
11 WRZEŚNIA 2007
NR 105
ROCZNIK LXII
CENA 6 KČ

tel.: 558 731 766
faks: 558 740 044
info@glosludu.cz

Fot. DANUTA CHLIP

Kwiaty pod pomnikiem złożyli m.in. konsul generalny RP w Ostrawie Jerzy Kronhold oraz konsul Grażyna Kostrusiak.

UROCZYSTOŚĆ Z UDZIAŁEM POTOMKÓW F. ŻWIRKI

Miejsce pamięci i dumy

CIERLICKO KOŚCIELEC (dc) – **Podniosła atmosfera, wysoki poziom artystyczny, precyzyjna organizacja – te słowa najlepiej charakteryzują przebieg sobotnich obchodów 75. rocznicy tragicznej śmierci polskich lotników Żwirki i Wigury, przygotowanych pod patronatem Konsulatu Generalnego RP w Ostrawie przez społeczny komitet organizacyjny, którego trzon tworzyły MK PZKO, gmina Cierlicko oraz bielski Aeroklub.**

Uroczystość na Żwirkowisku, którą poprzedziła msza św. w intencji lotników odprawiona przez ks. **Jiřego Sedláčka** , rozpoczęła się o godz. 12.30 od hymnów państwowych – polskiego i czeskiego oraz pieśni „Gaude Mater Polonia" w wykonaniu połączonych chórów Zrzeszenia Śpiewaczo-Muzycznego pod batutą **Leszka Kaliny**. Prowadzący imprezę **Rudolf Moliński** przywitał następnie licznych dostojnych gości, spośród których publiczność największymi brawami przywitała syna Franciszka Żwirki, **Henryka**, oraz prawnuków **Rafała** i **Agnieszkę**. Obecni byli m.in. ambasador RP w Pradze, **Jan Pastwa**, konsul RC w Katowicach, **Jan Brácha**, konsul generalny RP w Ostrawie, **Jerzy Kronhold** wraz z konsul **Grażyną Kostrusiak**, prezes zarządu Fundacji Pomocy Polakom na Wchodzie, **Wiesław Turzański**, prezes Oddziału Górnośląskiego Stowarzyszenia Wspólnota Polska, **Stefan Gajda**, jak również przedstawiciele władz samorządowych i stowarzyszeń lotniczych. O wojskową oprawę muzyczną imprezy zatroszczyła się Orkiestra Garnizonowa Sił Powietrznych z Dęblina. Na czele delegacji dęblińskiej stanął gen. bryg. pilot **Jan Rajcher**, komendant-rektor Szkoły Lotnictwa. Obecni byli kolarze – uczestnicy 20. Rajdu Rowerowego „Żwirki i Wigury" organizowanego przez PTTK w Jastrzębiu.

Wieńce pod pomnikiem, prócz gości z Polski, złożyli wójt gminy Cierlicko, **Lydie Vašková**, prezes Rady Kongresu Polaków w RC, **Józef Szymeczek**, prezes ZG PZKO, **Zygmunt Stopa**, harcerze, przedstawiciele MK PZKO i innych organizacji.

Ciąg dalszy na str. 4

Dożynki na Fojstwiu w słońcu

OLDRZYCHOWICE (hs) – *Kiedy wczoraj wieczorem rozchodziliśmy się do domów, życzyliśmy sobie wszyscy nawzajem dobrej pogody. Wszyscy modlili się, by nie było deszczu. Każdy patrzył z nadzieją w niebo* – relacjonowała **Janina Kantor**, gospodarz tegorocznych Dożynek na Fojstwiu. Choć wiele imprez w regionie zapobiegliwie zostało odwołanych z powodu złej pogody, organizatorzy z Oldrzychowic się nie przestraszyli. Ich prośby zostały wysłuchane. Choć przez kilka ostatnich dni lało jak z cebra, w sobotę niebo się rozpogodziło i korowód dożynkowy mógł wyruszyć w promieniach słonecznych. Również goście nie zawiedli, wypełnili szczelnie „stodołę" na Fojstwiu. Wśród nich pojawił się konsul generalny RP **Jerzy Kronhold** wraz z konsul **Grażyną Kostrusiak**. Witała także zaproszona przez gospodarzy burmistrz miasta **Věra Palkovská** z rodziną.

– Co roku wybieramy nowych gazdów. W naszej wsi tradycją już jest to, że wybieramy ich spośród miejscowych. Nie szukamy wielkich osobistości, chcemy, by gazdowie byli z naszej wioski. W tym roku tę zaszczytną funkcję pełnili ***Janina i Roman Kantorowie*** – powiedział „GL" prezes oldrzychowickiego MK PZKO, **Karol Madzia**. Wywiązali się z tego bardzo sumiennie. I nie ma co się dziwić. – *Jo je dziełucha z gróntu, mój mąż też* – przyznała na scenie J. Kantor. Wspomniała również żniwa u siebie w domu, wiązanie „snopków", bieganie dzieci dookoła „paniynek". Gospodarzom asystowała dzielnie córka Ania.

Gospodarze przyjęli od żniwiarzy z zespołu „Oldrzychowice" wieniec dożynkowy i chleb upieczony z pierwszej tegorocznej mąki. – *Chleb piecze z reżnej mąki w piekarszczoku jedna „gaździna" z Oldrzychowic* – powiedziała J. Kantor. – *A kłoski na wieniec, który dostaliśmy od żniwiarzy, pochodzą od trzech gazdów, z Oldrzychowic, Nieborów i Ropicy. W czwartek było świniobicie, wczoraj spotkały się w Domu PZKO wszystkie kobiety, starsze i młodsze. Piekłyśmy kołacze na dzisiaj.* Smakołyki przygotowane przez oldrzychowickich PZKO-wców zadowoliły podniebienia wszystkich zebranych. – *Tutaj zawsze jest wspaniałe jedzenie. Nie przygotowywaliśmy wcale obiadu, postanowiliśmy go zjeść tutaj*, powiedziała V. Palkovská, śpiesząc do stoiska.

Organizatorzy postarali się nie tylko o podniebienia. Na scenie zaprezentował się miejscowy zespół „Oldrzychowice" oraz „Gorole" z Mostów koło Jabłonkowa. Oba zespoły zaprezentowały folklor góralski pierwszej klasy.

Fot. HALINA SIKORA

Przodownicy przekazują gospodarzom Dożynek – Janinie i Romanowi Kantorom – wieniec z ostatnich tegorocznych kłosów.

Dwudziestolecie Domu PZKO

MILIKÓW PASIEKI (hs) – Dom PZKO w Milikowie zapełnili goście wszystkich kategorii wiekowych, od seniorów po maluchy w wózkach. Swoją obecnością potwierdzili, że budowa drugiego domu PZKO w wiosce nie była zbędnym wysiłkiem. Dla wielu z nich, dom ten jest drugim domem, w którym bawią się, podtrzymują przywiązanie do tradycji i do polskości.

Ciąg dalszy na str. 2

Pogoda

WTOREK – Pochmurno z przelotnymi opadami deszczu. Temperatura w dzień 11-15 st., nocą 10-6 st. C.
ŚRODA – Pochmurno z przelotnymi opadami deszczu. Temperatura w dzień 14-18 st., nocą 11-7 st. C.

BRAK OSÓB NADAJĄCYCH SIĘ DO PRACY POD ZIEMIĄ

Górnik - zawód poszukiwany

REGION (dc) – Zawód górnika, w czasach socjalizmu uważany za prestiżowy, będący synonimem dobrego statusu społecznego i ekonomicznego, w latach 90., w nowych warunkach ekonomicznych, zajął w hierarchii zawodów miejsce na równi z innymi profesjami robotniczymi, przez co stracił swój dawniejszy blask. Odbiło się to na słabnącym zainteresowaniu młodzieży nauką tego zawodu. Szkoły górnicze pozamykano, dla kopalń zabrakło „narybku". Spółka OKD znalazła rozwiązanie, zatrudniając, za pośrednictwem firm zagranicznych, górników z Polski i Słowacji. Kopalnie sporadycznie tylko zgłaszały w urzędach pracy zapotrzebowanie na górników, wymagając od kandydatów – prócz dobrego stanu zdrowia i dyscypliny – ukończenia szkoły zawodowej, określonego stażu pracy w kopalni i nieprzekroczenia określonego procenta najwyższej dopuszczalnej ekspozycji na pyły (NPE). – *Po otwarciu europejskiego rynku pracy i poprawie sytuacji w polskim górnictwie, spada zainteresowanie Polaków i Słowaków pracą w naszych kopalniach* – podaje kierownik wydziału rynku pracy Urzędu Pracy w Karwinie, **Milada Olšarová**. – *Dlatego coraz łagodniejsze są wymagania kopalń dotyczące siły roboczej. Kopalnie dziś gotowe są przyjąć osoby z wykształceniem podstawowym, o krótszym niż dawniej stażu pracy, problemem nie jest już nawet NPE.*

Obecnie urząd posiada w swojej ofercie 185 wolnych miejsc pracy dla górników. Ze względu na to, że przez 15 lat nie przygotowywano do tego zawodu, trudno dziś znaleźć osoby nadające się do pracy pod ziemią. Jak podaje Olšarová, pracodawcy zaczynają zastanawiać się nad zatrudnianiem osób z krajów spoza Unii Europejskiej.

Z drugiej strony trudno znaleźć odpowiednią pracę dla byłych górników, którzy odeszli z kopalni ze względu na osiągniętą NPE. Z reguły chodzi o osoby starsze i bez innych, niż górnicze, kwalifikacji. Byli górnicy chcieliby ponadto zyskać pracę, która zapewniałaby im takie same warunki finansowe, jak praca w górnictwie, co jest praktycznie nieosiągalne. Ci, którym przysługuje częściowa renta inwalidzka, najczęściej zatrudniani są jako stróże lub ochroniarze. O świadczeniach przysługujących górnikom, którzy zmuszeni są odejść z pracy ze względu na NPE, opowiedziała nam rzeczniczka prasowa spółki OKD, **Věra Breiová**. Przysługuje im specjalny zasiłek w wysokości od 1500 do 1900 kc na miesiąc do czasu przejścia na emeryturę, najwyżej do 60. roku życia. Prócz tego nowela kodeksu pracy obowiązująca od 1 stycznia br. przyznaje tym z nich, którzy z powodu NPE zmuszeni są do rozwiązania stosunku pracy, prawo do odprawy w wysokości 12-krotności miesięcznego zarobku, zaś tym, którzy przeniesieni zostaną na inne miejsce pracy, wyrównanie do wysokości poprzedniego zarobku.

15. Trzynieckie Lato Filmowe 13-16 września 2007
Kino »Kosmos«
i Dom PZKO im. Adama Wawrosza
hity, debiuty, retrospektywy
cena biletu 40 kc na film
koncerty Jana Budaři i Macieja Maleńczuka
program str. 7 www.tfl.cz
GL-533

07105
9771212422027

tydzień

3 – 9 IX 2007

■ Rozpoczęła się przebudowa Kanału Panamskiego. Jej celem jest jego poszerzenie i modernizacja. Przebudowa ma trwać do 2014 r. Pochłonie 1,4 mld dolarów.

■ W środkowej Słowacji doszło do katastrofy autobusu przewożącego członków zespołu folklorystycznego. Pojazd, w którym zawiodły hamulce, stoczył się do głębokiego wąwozu i rozbił o drzewa. Zginęły cztery osoby, a 13 zostało ciężko rannych.

■ Były czeski prezydent, Vaclav Havel, podczas prezentacji swojej książki w Krakowie oświadczył, że Polska potrzebuje wcześniejszych wyborów, nad których przebiegiem mieliby jednak czuwać międzynarodowi obserwatorzy. Większość polskich polityków zareagowała na oświadczenie Havla ze zdziwieniem i niezadowoleniem.

■ Policja niemiecka udaremniła zamachy bombowe na amerykańskie obiekty wojskowe i cywilne w RFN. Aresztowano dwóch młodych Niemców i Turka, którzy kupili 730 kg nadtlenku wodoru i na jego bazie konstruowali ładunki wybuchowe. Aresztowani należą do komórki grupy islamskiej powiązanej z al-Kaidą.

■ Praga oficjalnie ogłosiła zamiar ubiegania się o organizację letnich igrzysk olimpijskich w r. 2016.

■ Huragan Felix, który przeszedł nad Nikaraguą, spowodował śmierć co najmniej 140 osób. Szybkość wiatru osiągnęła 260 km/h, co przedstawia piątą, najwyższą kategorię intensywności.

■ Posłowie polskiego sejmu wymaganą większością głosów rozwiązali parlament. Prawdopodobny termin wcześniejszych wyborów do sejmu i senatu to 21 października br.

■ Region Moraw Północnych i Śląska nawiedziła powódź. Wezbrały m.in. Morawa, Odra, Ostrawica, Opawa i Olza.

■ W wieku 71 lat zmarł na raka trzustki jeden z najsławniejszych tenorów świata, Luciano Pavarotti.

■ Na pustyni Nevada w USA trwają poszukiwania zaginionego przed tygodniem milionera i łowcy przygód, Steve'a Fossetta. Fossett leciał na pokładzie małego samolotu, po czym słuch po nim zaginął.

■ W samobójczych zamachach terrorystycznych, których celem były m.in. koszary wojskowe w algierskim porcie Dellys, zginęło co najmniej 60 osób, a kilkadziesiąt zostało rannych. Do zamachu przyznał się odłam al-Kaidy – al-Kaida w Islamskim Maghrebie.

■ W Krakowie odbył się Marsz Jamników. Jamnicze święto jest organizowane w tym mieście od trzynastu lat. Jest unikatem w skali kraju i cieszy się wielką popularnością wśród krakowian i turystów.

■ Co najmniej 20 osób zginęło w Hajdarabadzie na południu Indii, gdy zawalił się budowany tam wiadukt. Pod gruzami znajdują się najprawdopodobniej jeszcze dalsi ludzie.

■ Rada Europy skrytykowała odrzucenie przez Polskę zaproponowanego przez Komisję Europejską ustanowienia Europejskiego Dnia przeciwko Karze Śmierci. Oceniła tę decyzję Polski jako „nie do przyjęcia".

■ W Izraelu aresztowano członków grupy neonazistowskiej, którzy napadali na ortodoksyjnych żydów, zagranicznych robotników, zaś w synagogach malowali swastyki. Aresztowani to imigranci z byłego Związku Radzieckiego.

(M. B.)

Niesygnowane materiały publicystyczne i informacyjne pochodzą z internetowych serwisów informacyjnych.

Fot. HALINA SIKORA

Z życzeniami z okazji jubileuszu Domu PZKO w Milikowie Pasiekach przybyła „Bystrzyca".

Dwudziestolecie Domu PZKO

Dokończenie ze str. 1

O potrzebie i misji domów PZKO opowiadał zebranym **Stanisław Kondziołka**, który pełnił funkcję prezesa ZG PZKO w latach, kiedy mieszkańcy Milikowa budowali swoją siedzibę.

Z życzeniami z okazji dwudziestolecia Domu PZKO oprócz przedstawicieli kół PZKO z bliższej i dalszej okolicy, przypieszyły do Milikowa dzieci z koszarzyskiej podstawówki. Swoim „Płyniesz Olzo" rozśpiewały całą widownię. Do wiązanki życzeń przyłączył się również dziecięcy zespół „Łączka" z Bystrzycy z uroczą małą wokalistką **Joasią Škňouřil**. Zebranym zaprezentowali się starsi koledzy „Łączki" z zespołu „Bystrzyca". Na scenie zmieniał ich młodziutki zespół „Trzanowice", któremu układy choreograficzne przygotowuje **Otto Jaworek**.

Na parterze można było obejrzeć wystawę zdjęć dokumentujących budowę jednego z najmłodszych Domów PZKO. Goście mogli też zajrzeć na przygotowaną wystawę książki kryminalnej.

Samo Życie

I ja to widziałem

Nie wszystkie opinie recenzentki „Głosu Ludu" na temat premiery „Ośmiu kobiet" R. Thomasa w Scenie Polskiej TC są zgodne z moimi odczuciami. Wprawdzie nie musi to znaczyć, że akurat ja mam rację, niemniej chciałbym przedstawić, w czym się m.in. różnimy.

Otóż nie sądzę, że Izabela Kapias – świeża absolwentka praskiej wyższej szkoły teatralnej – mówi gorzej po polsku od pozostałych koleżanek – aktorek, rodem z Zaolzia. Akcentu cieszyńskiego nie wyzbyło się niejeden wielu nestorów naszej sceny i wcale nie odebrało im to popularności, nie zdyskwalifikowało w oczach tutejszej wiernej widowni, ani też bodaj teatru w całej Polsce. Nic, tylko ufać, że opinia recenzentki dotycząca tej młodej, pełnej wdzięku i niewątpliwie utalentowanej aktorki nie zaszkodzi jej na samym początku kariery i nie skłoni do poszukania szansy tam, gdzie nie będzie miała rzekomych „problemów z językiem polskim".

Na marginesie dodam, że Scenę Polską TC opuściło kilkoro dobrych aktorów, którzy zrobili kariery w renomowanych teatrach, zarówno w Polsce, jak i w Czechach. I nigdzie nikomu nie przeszkadzało i nadal nie przeszkadza, że ich mowa świadczy o ich śląsko-cieszyńskim pochodzeniu. Wystarczy, oglądając programy telewizyjne, wsłuchać się uważnie w melodię kwestii wypowiadanych np. przez Poloczka i Monczkę. Wcale nie trzeba mieć słuchu muzycznego, by zauważyć, że różnią się one od tego, jak mówią ich filmowi partnerzy.

Komu w Polsce przeszkadzał kresowy akcent Michotka? Przeciwnie – przyjmowany był z aprobatą, gdyż każdej sztuce i filmowi dodawał specyficznego uroku, sycił je ożywczym sokiem. Tak samo, jak jego, również jego kolegów rodem ze Śląska, czy z Kaszub, Mazur, spod Beskidów i Tatr wyróżnia akcent oraz sposób wypowiadania się. Rzadko który z nich opanuje w mowie polski język literacki bez naleciałości gwarowych. Wątpię też, że wszyscy oni z równą wprawą dadzą sobie radę ze szczerym górnojęzykowym scenicznym „ł".

Samo życie: jedna premiera – dwie opinie.

KAZIMIERZ SANTARIUS

NA ŚLĄSKICH DNIACH »BŁĘDOWIANIE« I »LIPKA«

Weekend z folklorem

ŁOMNA DOLNA (kor) – Mniej niż w poprzednich latach miłośników folkloru zjechało podczas weekendu do dolnołomniańskiego amfiteatru, gdzie odbywały się XXXVIII Śląskie Dni. Impreza organizowana przez organizację „Matice slezská" odbywała się pod patronatem ministra kultury **Václava Jehlički** i posła **Jiřego Carbola**.

– *Ludzi było mniej, bo pogoda nie dopisała* – mówi szefowa sztabu organizacyjnego, **Jarmila Kantorová**. – *W sobotę przyszło ok. 1,5 tys. osób, w niedzielę tylko ok. tysiąca – czyli jedna czwarta tego, co przed rokiem, czy dwoma. Także turystów, którzy przychodzą do Łomnej trasami rajdu „Ścieżka Mánesa", było zaledwie 250, a przed rokiem prawie 2,5 tys.*

Z powodu kaprysów pogody zespoły z całej czeskiej części Śląska Cieszyńskiego (w tym także „Błędowianie" z Hawierzowa Błędowic z kapelą „Kamraci" oraz jabłonkowska „Lipka"), Śląska Opawskiego, Moraw i goście z zagranicy musieli tańczyć tylko na głównej scenie, „Krzynowie". Deski na mniejszej scenie „Łomnianka" były zbyt śliskie, co groziło wypadkiem wśród tancerzy... – *Pomimo to wystąpiły wszystkie zespoły, tak jak zapowiadaliśmy w programie* – dodała J. Kantorová.

Fot. JACEK SIKORA

Zespół „Błędowianie" zaprezentował w Łomnej program pt. „Na łące".

Ruszył festiwal organowy

KARWINA (J.W.) – W ub. niedzielę rozpoczął się w kościele pw. Podwyższenia Krzyża Świętego III Festiwal Muzyki Organowej „Karwińskie organy". Otworzył go ks. **Karel Houdek**, proboszcz miejscowej parafii, która wspólnie z Miejskim Domem Kultury jest jego organizatorem.

Pierwszy koncert festiwalowy miał osobliwą dramaturgię, którą cechowały dwa muzyczne elementy ściśle związane od stuleci z liturgią: chorał gregoriański i organy. Niedzielny koncert uwypuklił specyficzny rodzaj wykorzystania organów, który jest typowy zwłaszcza dla baroku. Zabrzmiał alternatywny chorał gregoriański, kiedy to śpiewane teksty przeplatane są na przemian „tekstami" organowymi. Wykonawcami koncertu byli artyści wysokiej rangi: **Tomáš Thon** – organy, absolwent praskiej Akademii Sztuk Pięknych i Conservatoire National Rueil Malmasion w Paryżu oraz Schola Gregorianum Pragensis pod kierownictwem artystycznym **Daniela Ebena**, absolwenta konserwatorium paryskiego. Autorem wszystkich wersetów organowych w *Porannych chwałach (liturgia Maryjna)*, *Mszy* i *Nieszporach* był włoski kompozytor **Domenico Zapoli** (1688 – 1726). Gorące i długie oklaski licznie zebranej publiczności zmusiły artystów do bisowania.

W najbliższą niedzielę odbędzie się drugi festiwalowy koncert. Na organach zagra młoda, utalentowana **Kateřina Chroboková**, absolwentka Akademii Sztuk Muzycznych im. L. Janáčka w Brnie.

Ciekawostki

Bo był za słony...

Na przedmieściach Atlanty pracownica McDonalda dodała za dużo soli do jednego hamburgera. Przesolona kanapka trafiła do oficera policji. Funkcjonariusz wrócił do baru i aresztował pracownicę. Kendra Bull nieopatrznie posypała solą mięso przeznaczone do hamburgerów. Zgłosiła to swoim przełożonym, którzy „starali się usunąć sól". Tak więc za słonych hamburgerów mogło być więcej, jednak tylko policjant złożył zażalenie. Oficer wrócił do baru, wezwał winowajczynię i zaczął zadawać jej szereg pytań. „Zapytał, czy dosypałam tam czegoś więcej. A następnie, czy miałam kiedyś nieprzyjemne doświadczenia z policją i czy wiedziałam, że to on zje za słonego hamburgera" – opowiada pracownica. Bull przyznała, że nie miała pojęcia, że jedna z kanapek z większą dawką soli mogła trafić do policjanta, bo pracuje zbyt daleko okienka, gdzie wydaje się jedzenie. „Pani Bull została oskarżona o nierozważne spowodowanie przestępstwa" – orzekł policyjny oficer informacji publicznej. „Próbki hamburgera oddaliśmy na testy do policyjnego laboratorium" – dodał.

W Tatry bez pieska

Zgodnie z ustawą o ochronie przyrody, od jakiegoś już czasu nie można na teren parków narodowych wchodzić z... psem. Zakaz ten dotyczy również polskich Tatr. Sprzedający bilety wstępu mają zakaz wpuszczania na szlak osób z czworonogami, mimo tego, że psy są w kagańcu i na smyczy. Przepis obowiązuje już od jakiegoś czasu, tymczasem okazuje się że wciąż znajdują się osoby, które o tym nie wiedzą. Paweł Skawiński, dyrektor Tatrzańskiego Parku Narodowego mówi, że stale wpływają skargi w tej sprawie. To nie jedyne zakazy, jakie obowiązują w parkach narodowych. Turyści np. nie mogą schodzić z wytyczonych szlaków, ani zbierać czegokolwiek w tzw. strefie ochronnej, a więc również grzybów. Za łamanie zakazów można zapłacić wysoki mandat. Zajmuje się tym straż parku, która co miesiąc karze nawet kilkuset turystów.

Francja celem hakerów

Francja, podobnie jak Stany Zjednoczone, Niemcy i W. Brytania, jest od pewnego czasu obiektem ataków ze strony chińskich hakerów. Francuzi powołali przy urzędzie premiera specjalne biuro, zajmujące się bezpieczeństwem informatycznym kluczowych dla tego kraju dziedzin związanych z obroną narodową. Szef tego biura, Francis Delon, potwierdza, że państwo francuskie jest celem ataków ze strony chińskich cyberpiratów. Jest jednak bardzo ostrożny w swych opiniach i nie chce wprost wskazywać na chińskie kręgi wojskowe, które uprawiają szpiegostwo informatyczne, o czym szeroko mówią i piszą francuskie media. Ich zdaniem Chińczycy chcą w ten sposób wywrzeć presję, przede wszystkim na USA, które są wprawdzie potęgą względem technologii wojskowych, zdecydowanie na pierwszym miejscu na świecie, ale i one mają swoją piętę achillesową – co ma odkrycie włamanie się przez hakerów z Chin do komputerów Pentagonu. Główne metody, jakie Chińczycy stosują wobec Francuzów, to wpuszczanie tak zwanych „cichych wirusów", stosowanie „Koni Trojańskich", niszczących systemy w jakich się znajdą lub je modyfikujących, czy wreszcie przejmowanie danych.

POLSKIE TOWARZYSTWO MEDYCZNE ZAINAUGUROWAŁO 33. ROK DZIAŁALNOŚCI

Walka z nikotynizmem podstawą prewencji raka

CZESKI CIESZYN (s) – Inauguracja 33. roku działalności Polskiego Towarzystwa Medycznego miała uroczystą oprawę. Gościem honorowym pierwszego po wakacjach spotkania PTM, które odbyło się w ub. piątek w czeskocieszyńskim lokalu „Zameczek", była senator RP, **Julia Rudnicka**, członek senackich Komisji Zdrowia oraz Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą. Natomiast odczyty naukowe wygłosili profesorowie **Adam Wędrychowicz** i **Brunon Zemła** z Gliwic – prezes i wiceprezes oddziału śląskiego Polskiego Towarzystwa Zwalczania Raka. Obecny był sekretarz tego oddziału, **Michał Trela**.

Wykładowcy mówili na temat epidemiologii w onkologii i prewencji chorób onkologicznych w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem województwa śląskiego i powiatów nadgranicznych.

Województwo śląskie, które z 5 milionami ludności porównywalne jest z Danią i Słowacją, wykazuje dużą zachorowalność na nowotwory. Co roku odnotowuje się ok. 16 tys. nowych zachorowań na różne odmiany raka. W powiecie cieszyńskim na 100 tys. mieszkańców co roku na nowotwory złośliwe zapada 240 osób. W powiatach graniczących z RC wśród mężczyzn dominują nowotwory złośliwe jelita grubego oraz płuc (ten drugi, jak podkreślił prof. Zemła, taką samą plagą jest również po czeskiej stronie granicy). Rak płuc jest szczególnie groźny, gdyż medycyna *nie potrafi go opanować w sensie klinicznym*. Przeciętna przeżycia od rozpoznania tej choroby wynosi zaledwie 6,5 miesiąca(!). Niepokojący jest fakt, że zachorowalność na raka płuc zaczęła szybciej wzrastać wśród kobiet aniżeli wśród mężczyzn. Za przyczynę tego zjawiska uważa się to, że coraz więcej dziewczyn pali papierosy, podczas gdy chłopcy powoli zaczynają odchodzić od tego nałogu. Pomimo że czynników ryzyka raka płuc jest bardzo wiele, za największy nadal uważa się palenie papierosów. Podobno uczeni kanadyjscy w dymie papierosowym rozpoznali już 6 tys. rakotwórczych toksyn, co jest o dwa tysiące więcej niż znano dotychczas.

Tak więc podstawową prewencją tej choroby, podobnie jak i pozostałych odmian nowotworów złośliwych, jest walka z nikotynizmem. W tym celu Polskie Towarzystwo Zwalczania Raka podejmuje szeroko zakrojoną działalność oświatową w szkołach średnich. Prelegenci przekonujący uczniów o szkodliwości palenia tytoniu zostawiają w szkołach tzw. „szkaradni" – plakaty z kolorowymi, sugestywnie namalowanymi ludzkimi potworkami. Pokazują one, które organy i fragmenty ciała człowieka prędzej czy później ulegną degradacji, jeżeli natychmiast nie rzuci on palenia lub, pomimo tej groźby, zdecyduje się zostać palaczem. Profesorowie Wędrychowicz i Zemła zostawili kilka egzemplarzy „szkaradków" dla zaolziańskich polskich szkół.

Poproszona przez prezesa PTM **Jana Karczmarczyka** o zabranie głosu senator **Julia Rudnicka** wyraziła zadowolenie z faktu, że istnieje takie towarzystwo jak PTM, i że umożliwiono jej spotkać się z jego kierownictwem i członkami. Zapowiedziała, że na najbliższych posiedzeniach obu senackich komisji – zdrowia i łączności z Polakami za granicą – Polskie Towarzystwo Medyczne przedstawi tym gremiom i zaproponuje, aby zorganizowały one wspólne zebranie z udziałem jego kierownictwa. Wyraziła przekonanie, że podczas tego spotkania na terenie Senatu RP uda się *załatwić coś konkretnego na następne lata*.

Fot. KAZIMIERZ SANTARIUS

Członkowie kierownictwa oddziału śląskiego Polskiego Towarzystwa Zwalczania Raka, którzy wzięli udział w spotkaniu otwierającym 33. rok działalności PTM. Od lewej: Michał Trela (sekretarz), Adam Wędrychowicz (prezes) i Brunon Zemła (wiceprezes).

Szkoła – symbolem świetności Kojkowic

Przed stu laty, 8 września 1907 roku, miało miejsce uroczyste otwarcie nowo wybudowanej szkoły ludowej w Kojkowicach. Jej 54-letnie (1907-1961) istnienie wywierało decydujący wpływ na społeczno-gospodarczy rozkwit wioski. Zamknięcie szkoły było początkiem upadku życia społecznego, utraty samodzielności administracyjnej i w ogóle znaczenia wioski. Typowy przykład na naszym terenie wpływu szkoły na środowisko.

Kojkowice, jedna z najmniejszych wiosek na Zaolziu, założona w 1776 roku, dopiero w drugiej połowie XIX wieku zaczęła się budzić do życia, a to dzięki nowoczesnianiu gospodarki rolnej, dróg miejscowych oraz produkcji palonego wapna. Kojkowskie dzieci aż do 1907 roku były zmuszone pobierać naukę w szkołach pozamiejscowych, głównie w sąsiednim Puńcowie. Wzrastająca liczba dzieci oraz polepszająca się sytuacja gospodarcza gminy Kojkowic pod koniec XIX w. powodowały, iż wybudowanie własnej szkoły było sprawą coraz bardziej aktualną. Decyzja zapadła na zgromadzeniu kojkowian 7 lutego 1902 roku. Rozpoczęto załatwiać niezbędne formalności i latem 1906 roku przystąpiono do budowy. Kamień węgielny opatrzono aktem erekcyjnym ze srebrnymi i złotymi monetami oraz „Aktem Pamiętnym" położono 4 X 1906 r. W lecie następnego roku ukończono budowę i 8 września 1907 roku oddano budynek szkolny do użytku. Uroczystego aktu poświęcenia dokonał ks. Dr **Jan Pindor**, pastor w Cieszynie. Budynek miał jedną dużą izbę lekcyjną i mieszkanie dla nauczyciela. Była to szkoła jednoklasowa, publiczna, w której rozpoczęło naukę przeszło 40 uczniów bez względu na wyznanie. Narodowość nie grała tu roli, bowiem Kojkowice były wówczas w 100 proc. gminą polską. Pierwszym kierownikiem szkoły został pochodzący z Wędryni, nauczyciel **Jerzy Raszka**.

Na 9 kierowników szkoły, najdłużej pełnili tę funkcję nauczyciele **Jan Ofiok** – 21 lat (1908-1928) i **Paweł Gajdzica** – 24 lata z przerwami (1928-1961). Obaj należeli do najbardziej zasłużonych nie tylko w swej profesji, ale również w życiu społecznym gminy. Inicjowali i sami zachęcali do zakładania różnorakich organizacji. J. Ofiok – głównie gospodarczych (Kółko Rolnicze, Kasa Raiffeisena, Ochotnicza Straż Pożarna, cmentarz, Gminna Rodzina Opiekuńcza), P. Gajdzica – głównie kulturalnych (chóry, kółko teatralne, Macierz Szkolna, OPS, SMP, PZKO).

Szkoła ludowa w Kojkowicach, zanim została w 1961 roku zamknięta z braku dzieci, dwukrotnie musiała przerwać swoją działalność. Po raz pierwszy było to podczas okupacji hitlerowskiej (1939-1945), drugim takim wydarzeniem była napięta sytuacja w latach 1945-1948, związana z szykanami skrajnych czeskich nacjonalistów (tzw. „uhlirzowców").

Szkoła w Kojkowicach z 1956 r.

Liczba uczniów w kojkowskiej szkole miała do I wojny światowej tendencję wzrastającą, w 1913 roku osiągnęła maksimum – 69 uczniów. W latach 20. XX w. utrzymywała się na poziomie ok. 40 uczniów, w latach 30. na skutek powstania szkoły czeskiej poniekąd obniżyła się. Po 1948 roku uczęszczało do szkoły polskiej już tylko poniżej 20 uczniów, najmniej było ich w 1952 roku – tylko 12, a przy likwidacji szkoły – 14.

Czeska szkoła ludowa w Kojkowicach, założona w 1932 roku, była jedną z ostatnich powstałych na Zaolziu. Początkowo była szkołą prywatną *Slezskiej maticy osvěty lidovej*, ale po krótkim czasie stała się ekspozyturą państwowej czeskiej szkoły ludowej w Górnej Lesznej. Została zlikwidowana razem z miejscową polską szkołą również z powodu braku dzieci.

W latach 1938-1939, kiedy Zaolzie znalazło się w obrębie państwa polskiego, istniała w Kojkowicach tylko szkoła polska, a w okresie okupacji hitlerowskiej 1939-1945 szkoła niemiecka.

Ze względu na małą liczebność kojkowskich dzieci w wieku przedszkolnym nie mogło tu powstać przedszkole. Założyli je dopiero okupanci niemieccy w 1940 roku; istniało ono niespełna dwa lata. Uczęszczało do niego około 15 dzieci. I tu dla dzieci pochodzących z polskich rodzin drzwi były zamknięte.

Dziś wioska Kojkowice dużo utraciła ze swego dawnego znaczenia. W 1960 roku została „wchłonięta" przez rozrastający się Trzyniec, stopniowo likwidowano szkołę, sklep, gospodę, przedstawicielstwo we władzach miejskich. W połowie 80. lat ub. wieku na fundamentach szkoły powstał okazały Dom Kultury. Była szkoła – była kultura; chociaż Dom Kultury wciąż istnieje, brak jednak osób zainteresowanych jego działalnością.

STANISŁAW ZAHRADNIK

Nasza recenzja

PZKO w roku 2007 – aneks do Leksykonu

W 60. rocznicę założenia Polskiego Związku Kulturalno-Oświatowego, w 10 lat po wydaniu *Leksykonu PZKO*, będącego swoistym kompendium wiedzy o Związku, światło dzienne ujrzała publikacja pt. *PZKO w roku 2007 – aneks do Leksykonu*, pod redakcją **Franciszka Bałona**.

Jak zauważa F. Bałon, jej celem jest zobrazowanie działalności PZKO w ostatnim dziesięcioleciu, przede wszystkim od strony poszczególnych Kół, gdyż właśnie tam toczy się prawdziwe pezetkaowskie życie. *W czasie swej piętnastoletniej pracy w redakcji „Zwrotu" odwiedzałem, poznawałem wszystkie miejscowe Koła i nigdy nie zapomnę całej masy wrażeń naprawdę wzruszających – wiele wiary, wierności, olbrzymie oddanie. To wszystko zaś nie dla pieniędzy, sławy, ale dla rzeczy samej* – czytamy we wstępie autora.

I rzeczywiście, wertując *Aneks do Leksykonu*, stwierdzamy, że znakomitą większość stron zajmuje prezentacja Miejscowych Kół PZKO, ułożona w porządku alfabetycznym – od Boconowic po Żuków Dolny. W sumie, w publikacji znajduje swoje miejsce wszystkich 85 Kół – każde z opisem bieżącej działalności, dorocznych imprez, zespołów i klubów, stanu bazy członkowskiej oraz z kolorową fotogalerią. Nie brakuje też nazwisk wybitnych działaczy, właśnie tych, którzy nieraz ogromną część swojego życia poświęcili pracy na rzecz swoich macierzystych Kół. Im – żyjącym jeszcze oraz już nieżyjącym – poświęcony jest osobny rozdział pn. *Zasłużeni działacze PZKO*. O tym, kto zasługuje na umieszczenie właśnie w tym rozdziale, decydowały same zarządy poszczególnych Kół. Rozdział ten logicznie zamyka kopia najnowszych kart Złotej Księgi Zasłużonych ZG PZKO z wpisami wybitnych działaczy minionego dziesięciolecia Związku.

W ostatnim, trzecim rozdziale pn. *Zarząd Główny PZKO* zostały zamieszczone krótkie opisy jednostek organizacyjnych ZG PZKO, takich jak Teatr Lalek „Bajka", miesięcznik „Zwrot", czy wypożyczalnia kostiumów teatralnych, oraz zespołów działających pod szyldem ZG PZKO – Reprezentacyjny Zespół Pieśni i Tańca „Olza" i Chór Nauczycieli Polskich. Swoje miejsce mają tu też poszczególne sekcje działające przy ZG, a więc Sekcja Kobiet, Sekcja Historii Regionu, Sekcja Ludoznawcza oraz Stowarzyszenie Artystów Plastyków. W rozdziale tym przypomniane są ponadto sztandarowe imprezy Związku, zwłaszcza zaś Festiwale PZKO w Trzyńcu i Karwinie, wydawnictwa pezetkaowskie, wystawy historyczne, czy też najnowsza inicjatywa ZG PZKO – Międzygeneracyjny Uniwersytet Regionalny.

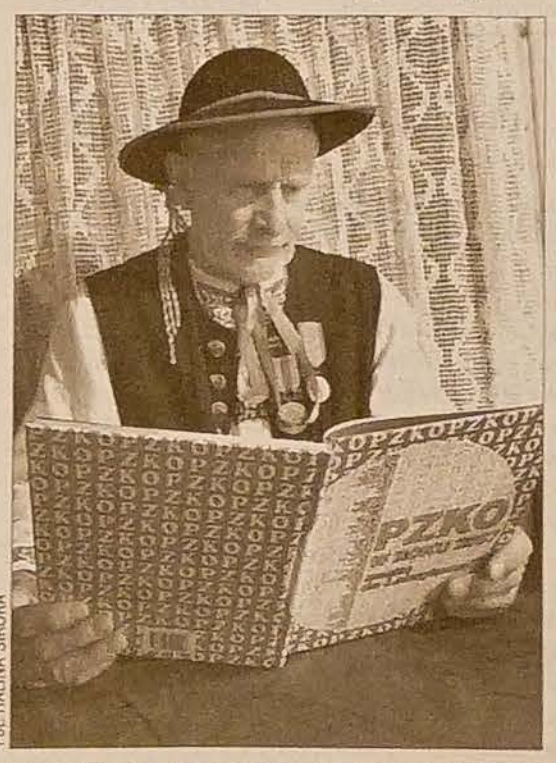

Fot. HALINA SIKORA

Stanisław Gawlik z najnowszą publikacją ZG PZKO.

Przeglądając publikację *PZKO w roku 2007 – aneks do Leksykonu*, czytelnik nie może nie odnieść wrażenia, że działający od 60 lat na polu kulturalnym Związek ma nadal się czym pochlubić, że w poszczególnych wioskach nadal w mniejszym lub większym stopniu tętni on życiem. Aneks nie jest jednak li tylko pięknie wydaną reklamówką bogatej działalności PZKO i jego niezłej kondycji. Nie pomija bowiem mało przyjemnego tematu utraty hotelu „Piast" oraz związanej z nią sprzedaży ośrodka szkoleniowego PZKO „Na Pasieczkach". A że całość wypada raczej pozytywnie? Nic, tylko się cieszyć.

BEATA SCHÖNWALD

Raport Z za Olzy

Polskie media

Lata 90. w Polsce były czasem dynamicznych zmian we wszystkich sferach życia. Zasadnicze przekształcenia dotyczyły również sfery informacji. Wraz z nastaniem demokracji otworzyła się możliwość pełnej swobody wypowiedzi, upadła instytucja cenzury. W miejsce kontrolowanego przez rządzących monopolu medialnego powstawać zaczął rynek konkurujących ze sobą środków przekazu. Przy tym Polacy zyskali również dostęp do zagranicznych mediów i nowych technologii.

Wraz z nastaniem wolności zaczęły powstawać spontanicznie nowe inicjatywy medialne. Zgodnie bowiem ze znowelizowanym prawem prasowym, wydawcą mógł stać się odtąd każdy Polak. Pierwszy numer legalnie wydanego, niezależnego dziennika można było kupić 8 maja 1989 roku, gdy, na mocy porozumienia „Okrągłego Stołu", ukazał się pierwszy numer „Gazety Wyborczej". Dziś to największa gazeta w kraju, ukazująca się w nakładzie pół miliona egzemplarzy, jedno z najbardziej opiniotwórczych polskich mediów. Zaczynała jednak jako ośmiostronicowa gazetka agitująca za kandydatami opozycji w pierwszych demokratycznych wyborach do parlamentu.

Rynek polskiej prasy rozwijał się w pierwszej połowie lat 90. bardzo dynamicznie. Liczba czasopism wydawanych w latach 1990–1995 wzrosła niemal o połowę, z 3007 w 1990 roku do 4340 w 1995 r. W 2001 r. ukazywało się w Polsce już 5837 tytułów prasowych – gazet ogólnopolskich, lokalnych, dzienników, tygodników, miesięczników, gazet specjalistycznych. Co istotne, ów boom gazetowy przejawiał się w dużym stopniu na poziomie lokalnym. Do roku 1989 typ prasy lokalnej był w Polsce słabo rozpowszechniony. Zaś na początku lat 90. w zasadzie nie było w kraju regionu, w którym nie podjęto by próby wydawania gazety regionalnej, lokalnej czy wręcz osiedlowej. Pojawianie się nowych tytułów, w tym prasy lokalnej, szło w parze z rozwojem samorządności i tworzenia się w pełni obywatelskiego społeczeństwa polskiego. Jednak rozwój polskich mediów to nie tylko kwestia przyrostu nowych tytułów. Na początku lat 90. prasa musiała przejść próbę funkcjonowania w warunkach wolnego rynku. Oznaczało to konieczność zmiany myślenia ludzi zarządzających mediami. Odtąd szefowie gazet nie mogli ograniczać się jedynie do zarządzania treścią prasy. Podstawowym źródłem przychodów mediów musiała stać się reklama. W Polsce ukazuje się ponad 5400 tytułów prasowych – gazet ogólnopolskich, lokalnych, dzienników, tygodników, miesięczników oraz gazet specjalistycznych. Cechą charakterystyczną dla wszystkich polskich dzienników ogólnopolskich jest to, że nie ukazują się one w niedzielę. Nie ukazuje się też żadna popołudniówka.

Podobnie jak na rynku prasowym, również na rynku mediów elektronicznych doszło w latach 90. do swoistej rewolucji. Jednak co charakterystyczne, media publiczne, radio i telewizja, mają w Polsce bardzo silną pozycję i są bardzo popularne. Wśród czterech stacji radiowych i telewizyjnych o największym udziale w rynku są po dwa programy mediów publicznych. Radio jako środek przekazu wciąż cieszy się wielką popularnością wśród Polaków. Z badań opinii publicznej wynika, że niemal wszyscy Polacy, bo aż 99 proc., słuchają radia. Aż 69 proc. Polaków słucha radia codziennie, z czego 43 proc. deklaruje, iż słucha co najmniej 3 godziny dziennie. *Tu próbna stacja radionadawcza Polskiego Towarzystwa Radiotechnicznego w Warszawie* – tymi słowami, wypowiedzianymi przez dyrektora PTR Romana Rudniewskiego, 1 lutego 1925 roku rozpoczęła działalność polska radiofonia. Dziś radio publiczne w Polsce to cztery programy ogólnopolskie, 17 lokalnych rozgłośni publicznych Polskiego Radia i Radio Polonia – radio dla zagranicy. Radio publiczne spełnia w Polsce misję informacyjną, rozrywkową i edukacyjną. Zgodnie z ustawą o radiofonii 1/3 nadawanego przez nie programu musi być polską produkcją – od muzyki poprzez reportaże do słuchowisk literackich.

Podobnie jak w przypadku radia publicznego, telewizja publiczna zajmuje czołową pozycję na polskim rynku medialnym. Spośród wielu możliwości programowych Polacy chętnie wybierają telewizję publiczną. W pełni wywiązuje się ona z realizacji misji zapisanej w ustawie o radiofonii i telewizji – przeznacza 15 proc. czasu antenowego na gatunki informacyjne i publicystyczne, 10 proc. na edukacyjne, 10 proc. na kulturalne i artystyczne oraz 15 proc. na pozycje dla rodziny, dzieci i młodzieży. Kluczem do zrozumienia sukcesu komercyjnego stacji publicznych jest umiejętne łączenie przez nie komercji i misji oraz godzinowy układ ramówek tych stacji. Niewątpliwie jest jeszcze jedno źródło sukcesu TVP. Chodzi o utrwalone przez dziesięciolecia przyzwyczajenia z czasów, gdy Polacy nie mieli alternatywy dla telewizji publicznej. **ELŻBIETA MYSZKA**

Miejsce pamięci i dumy

Dokończenie ze str. 1

Goście podzielili się z uczestnikami uroczystości swymi refleksjami nt. lotników i Żwirkowiska. Ambasador J. Pastwa powiedział m.in.: – *Ta tragedia rozpoczęła jednocześnie etap piękny – etap pamięci i dumy. Lotniczy los wyznaczył to miejsce śmierci tutaj, gdzie jest tak wielu Polaków, gdzie polskość jest żywa.* Proste i przejmujące były słowa H. Żwirki: – *Dla mnie to jest szczególne miejsce, miejsce smutne, gdzie straciłem ojca, a to była wielka strata. Z drugiej strony, będąc związany z lotnictwem przez okres nawet dłuższy niż żył mój ojciec, mogę ocenić, że śmierć ta nie była nadaremna.* Podkreślił też fakt, że jego ojciec zginął, lecąc w odwiedziny do swych czeskich przyjaciół.

Kierownik artystyczny Sceny Polskiej TC, **Bogdan Kokotek**, przeczytał fragment wspomnień F. Żwirki, napisanych na krótko przed śmiercią oraz wiersz Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej, poświęcony Żwirce i Wigurze. Punktem kulminacyjnym części artystycznej był wspaniały występ połączonych chórów z solistą **Klemensem Słowioczkiem**. W ich wykonaniu zabrzmiały pieśni *O, Ziemio polska* oraz *Hymn III tysiąclecia*. Nie było natomiast niestety zapowiadanego przelotu samolotów. Powodem było to, że lotnisko w Bielsku, z którego samoloty miały wystartować, zostało w piątek zatopione i trawiasta nawierzchnia nie pozwalała na bezpieczne starty i lądowania.

MAŁGORZATA RAKOWSKA, BYŁA PREZES TNP, BYŁA DYREKTOR I BYŁA NAUCZYCIELKA O SYTUACJI WOKÓŁ PSP TRZYNIEC TARAS:

Gdzie tkwi sedno sprawy?

Sprawa PSP Na Tarasie w Trzyńcu wzbudza nadal dużo emocji, zwłaszcza w aspekcie rozważań przyczyn jej zaistnienia i daleko idących konsekwencji planowanego, a wiszącego nad polskością jak miecz Damoklesa, rozwiązania.

– *Ani ekonomia, ani ignorancja, ani optymalizacja, ale widzę zupełnie coś innego w tle zaistniałej sytuacji* – mówi **Małgorzata Rakowska**, były prezes Towarzystwa Nauczycieli Polskich, była wieloletnia dyrektor szkoły polskiej w Gnojniku. – *Z wielkim zainteresowaniem czytam wszystkie artykuły dotyczące tej sprawy, tak w czeskich, jak i w polskich mediach. To bardzo bolesna sprawa, zwłaszcza dla mnie, emerytowanej nauczycielki. Dlatego podpisuję się pod artykułem dr. Zahradnika.*

To znaczy?

Dla mnie meritum sprawy przedstawia się tak: polska mniejszość narodowa w Trzynieckiem jest dosyć duża i wpływowa. Trzyniec jest rozległym miastem. Jeżeli 6-letnie dziecko będzie zmuszane decyzją kolegialnego organu miasta do dalekiej jazdy do szkoły, to jasne jest, że odpowiedzialni wobec prawa za opiekę nad nim rodzice będą starali się uniknąć wystawienia go na niebezpieczeństwa zbyt skomplikowanej drogi, a więc poszukają innych rozwiązań. Dostępność szkół winna być jak najbliższa dzieciom.

Optymalizacja (czyli – uzyskiwanie najlepszych, najkorzystniejszych rozwiązań bardziej skomplikowanych zagadnień – jak podaje Słownik Języka Polskiego PWN) nie jest równoznaczna z ekonomizacją i nie można nawzajem wymieniać desygnatów tych słów, co niestety się odbywa, sugerując zarazem, że Polacy nie chcą „mieć się lepiej". Władze wskazując na ekonomiczne uwarunkowania przeprowadzanych zmian, wyraźnie dają do zrozumienia, że ważny jest koszt utrzymania szkoły. Ale, nie od dziś wiadomo, że niedozwolone jest – z punktu widzenia obowiązujących zasad prawnych – zrównywanie warunków ekonomicznych w czeskich i polskich, czyli mniejszościowych szkołach. Właśnie z tego powodu, że mniejszościowe mają za zadanie chronić mniejszości i ich język, kulturę itd. Większościowe natomiast tej misji – wyznaczonej przez państwo i podległe mu jednostki – nie spełniają.

Zasady tej, jak źrenicy oka, miałby strzec pracownik wojewódzkiego urzędu zajmujący się polskim szkolnictwem mniejszościowym, o którego wiele lat biło się TNP, a potem tę walkę przejął Kongres Polaków. Do dzisiaj takiego pracownika nie ma. Pomimo rozmów z wicehetman Jaroslavą Wenigerovą urząd ignoruje wnioski polskiej mniejszości. Pani wicehetman cały czas nie widziała potrzeby takiej funkcji, a w pewnym czasie zrzucała te zadania na Helenę Balabanovą, która „bardziej niż więcej" była zaangażowana w problemy nie polskie, tylko romskie.

Ta sytuacja implikuje dalszą – brak przeniesienia na grunt szkół czeskich zagadnień polskiej mniejszości narodowej. Tutejszy naród czeski jest zwyczajnie niedouczony, a pytania i sugestie: „Skąd tu Polacy przyjechaliście? Mówcie po czesku, kiedy w Czesku jesteście!" – wynikają z niedouczenia – a to wina systemu zarządzanego przez czeskie podmioty oświatowe i administracyjne. Być może sytuacja niedouczenia współobywateli czeskich o historii regionu, w którym żyją, zmieni się teraz w momencie

Fot. autorka

wprowadzania nowego programu nauczania. Jednak jeśli na to się nie zwróci uwagi, to nic się nie zmieni. A tak na marginesie, przypomnę starą zasadę pedagogiczną – by zapalić do czegoś uczniów, trzeba być samemu zapaleńcem...

Nie można też nie zauważyć innego uwarunkowania. Przez wiele lat polska mniejszość, w celu zachowania swojej substancji, zamykała się w swoich ramach, co w powyżej omawianej formie teraz nam się odbija rykoszetem. Z drugiej strony czeska grupa narodowa też nie jest pozbawiona „zachowań stadnych", o uprzedzeniach i stereotypach można by długo mówić, szczególnie w małych miejscowościach „pod nadzorem" jest każdy, kto do Polaków chodzi, a kto nie.

Czyli podsumowując i wracając do meritum....

...a meritum jest takie, że nie można stosować do szkolnictwa mniejszościowego tego wszystkiego, co ma zastosowanie w szkolnictwie czeskim. Każdy myślący człowiek, znający problematykę będzie zdawał sobie z tego sprawę. Polskie szkoły, choć uczęszcza do nich mniej dzieci, nie są przecież gorsze. Polscy nauczyciele dają z siebie wszystko. Odbiciem tych starań są świadectwa, olimpiady, konkursy. Tylko w powiecie Frydek-Mistek cała masa polskich dzieci jest na ich czołowych miejscach. Chemia, matematyka, język angielski... I to też dzieci z Trzyńca Tarasu. Szkoła na Tarasie ma wysoki poziom. Zatem „optymalizować" to, co dobre i dobrze działa? Nie, jeszcze o tym nie słyszałam. Dzieci w szkole jest mniej, ale w ramach obowiązujących limitów. A więc...

Logik powiedziałby tak: mówiąc o tym, że nowa szkoła będzie nowocześniejsza i z lepszymi warunkami nauczania, tym samym twierdzi się, że dotychczasowa jest mniej nowoczesna i z gorszymi warunkami do nauczania. Czy PSP Taras prowadzona przez Romana Wróbla należała do gorszych szkół?

To może powiedzieć tylko osoba całkowicie niezorientowana, a mająca wolę wypowiadania doraźnych sądów dla doraźnych potrzeb. Jeśli ktoś zna Romana Wróbla, jego działania i aktywność, jego menedżeryzm, chyba najlepszy wśród polskich szkół, to właśnie obecna szkoły na Tarasie był tego odbiciem. Oprócz dobrych wyników nauczania, Miss i Mister Fitness Show, festiwale piosenek, jubileusze szkoły, to wszystkie imprezy były najlepszymi wśród szkół i polskich i czeskich. Żadna szkoła czeska czy polska nie miała tak wspaniałych programów kulturalnych.

I nie ściągała takiego zainteresowania publiczności i mediów...

I teraz właściwie nie wiadomo, czy było to z pożytkiem dla szkoły czy ze szkodą... Za mojej prezesury w TNP sprawa trzynieckiej dwójki była nie raz na tapecie. Roman Wróbel był też w pewnym okresie czasu prezesem TNP. O genezie nam sytuacji mówiliśmy, gdy likwidowano szkołę w Karwinie-Nowym Mieście. Kiedy dyrektor Jadwiga Palowska walczyła o zachowanie etnicznej odrębności swoją placówkę. Niestety nie udało jej się to. Wtedy to Roman Wróbel przestrzegał, że najprawdopodobniej czeka to też Trzyniec Taras. Kwestią sporną jest natomiast kiedy czy likwidacja ta musiała nastąpić już, tak nagle i w tym momencie. W końcu setka dzieci – to dla szkoły jest pełna szkoła.

Na marginesie – chyba każdy dyrektor polskiej szkoły, obserwując „wypełnienie" klas w swojej placówce, od czasu do czasu zadaje sobie pytania „egzystencjalne". Mniejszości bowiem nie przybywa. Proszę przypomnieć sobie swoją długoletnią praktykę zawodową. Czy była pani świadkiem solidarnościowej pomocy dyrektorów szkół polskich w imię przetrwania placówek, zachowania status quo?

Każdy dyrektor walczy o dzieci, bo za dzieckiem idzie pieniądz, etaty, nauczyciele itp. To bardzo trudna sprawa, zwłaszcza w szkole mniejszościowym szkolnictwie. Ale jak w życiu – ludzie są różni – jedni chcą pomóc, są tolerancyjni, drudzy są zachłanni, a trzecich zupełnie nie nic to nie obchodzi. To sprawa ludzkich charakterów.

Rozmawiała: MARYNA RADŁOWSKA-OBRUSNIK

Każdy może popełnić błąd, ale tylko dureń upiera się, by przy nim wytrwać.

Cyceron

Nr 297

Memioła

DODATEK LITERACKO-ARTYSTYCZNY

Redakcja Kazimierz Kaszper ◆ Materiały prosimy przesyłać pod adresem „GL" lub pocztą elektroniczną: k.kaszper@tiscali.cz ◆ Numer zamknięto 10. 9. 2007

Havel potknął się na Wawelu

– Nie byłbym w stanie napisać prawdziwej wielkiej autobiografii – opowiadał Havel o *Tylko krótko, proszę*. – *Czułem jednak potrzebę dokonania bilansu swojej prezydentury. Stąd wzięła się książka, która jest produktem kolażu. Przez całe życie odczuwałem potrzebę pisania dzienników, ale powstrzymywał mnie wstyd. Czas, kiedy byłem prezydentem, to dla mnie wycieczka do nieznanych światów. Temu już wróciłem i poddałem się wycieczkę refleksji.*

Wizyta u **Clintonów**, wycieczki dla Czechów i mistrzostw świata w hokeju na lodzie, walka z komunizmem, rozpad Czechosłowacji, wojna w Iraku, prasowanie koszul, awaria windy – to tylko niektóre ze spraw, które b. prezydent Czech porusza w *Tylko krótko, proszę*.

Na książkę składają się trzy przeplatające się wątki: wspomnienia z czasów prezydentury zawierające głównie pouczenia dla współpracowników, refleksje notowane już przez byłą głowę państwa (przede wszystkim podczas pobytu w USA w 2005 r.) oraz fragmenty wywiadów przeprowadzonych przez znanego czeskiego dziennikarza **Karla Hvížďalę**.

Uczestnicy krakowskich spotkań mieli okazję dowiedzieć się m.in., że głęboko wierzy on w politykę sprowadzaną przyzwoicie, ze Unia Europejska jest jego zdaniem „przeekonomizowana" i brakuje jej duchowego wymiaru, że ze swoim Panem Bogiem Havel żywo konsultuje nie tylko we wszystkich książkach, ale też każdego dnia od rana do nocy, a Czechów uważa za bardzo powściągliwych, kiedy mają powiedzieć o kimś czymś coś przyjemnego.

B. prezydent przyznał też, że jego osąd niektórych spraw się zmienił. Początkowo był np. przeciwny rozpadowi Czechosłowacji.

– Podział był bolesny i traumatyczny, ale czas jest lekarzem - stwierdził. – *Wygląda na to, że zagoił rany szybciej, niż mogliśmy się spodziewać.*

Falę krytyki wywołała wypowiedź Havla: *W Polsce najszybciej powinny się odbyć wolne wybory, na które powinni zostać zaproszeni międzynarodowi obserwatorzy z UE, OBWE czy innych organizacji. Przedterminowe wybory to nie jest wstyd dla demokracji.* Polscy komentatorzy poczuli się dotknięci zawartą w niej sugestią, jakoby w liderującej środkowoeuropejskiej transformacji społeczno-ekonomicznej Polsce była zagrożona demokracja. Poważnie nadwerężone zostało też poczucie dumy narodowej Polaków. Mówienie takich rzeczy ludziom, których na co dzień własne media publiczne i politycy przekonują, że prawdziwie demokratyczna kultura polityczna zaczyna się i kończy nad rzeką Wisłą, jest nieporozumieniem. Nikogo to nie przekona, a wszystkich rozdrażni. Poza tym trudno sobie wyobrazić, by demokratyczne procedury wyborcze mogły być w Polsce do tego stopnia zagrożone, że potrzebna byłaby bezstronna obecność zagranicznych komisarzy. Havla, jak się zdaje, zawiodła nie tylko intuicja polityczna, ale i wiedza o Polsce i Polakach.

A wracając do książki, przetłumaczył ją **Andrzej Jagodziński**, przyjaciel Havla i świadek polsko-czesko-słowackich losów na przestrzeni ostatnich trzech dekad XX w. **(kk)**

Cyganie nie wszędzie są tacy sami

Mieszkający w Bieszczadach a piszący o zanikających kulturach Europy pisarz-podróżnik Andrzej Stasiuk udzielił „Rzeczpospolitej" kolejnego wywiadu, tym razem dotyczącego przede wszystkim tożsamości ludów zamieszkujących Karpaty.

Andrzej Stasiuk

Pisze pan wiele o jeszcze jednym ludzie, który pana fascynuje – Cyganach. Co w nich jest takiego pociągającego?

To nie jest dobre słowo. Oni nas raczej zmuszają do myślenia o istocie bycia obywatelem, bycia Europejczykiem, bycia białym człowiekiem, bycia człowiekiem cywilizowanym, kulturalnym. W końcu ich europejska historia liczy 800 lat. Są ludem bez ziemi, bez pisma – tylko legenda sięgająca dwa-trzy pokolenia wstecz. I przetrwali. Być może te wszystkie wynalazki nie są potrzebne, żeby człowieczeństwo trwało. Żadnego państwa, żadnej władzy zwierzchniej i proszę – istnieją. I to w bardzo zróżnicowanej formie, bo to przecież pozór, że wszyscy Cyganie są jednakowi. Wystarczy przejechać granicę słowacką i mamy taką cygańskość upodloną, ludzi żyjących w potwornych warunkach. Właściwie o ich cygańskości świadczy tylko to, że biali ich odrzucają – poza tym nie ma między nimi żadnych więzów kulturowych czy materialnych. Potem się jedzie przez wsie Kełdraszów rumuńskich, którzy są Cyganami z tradycją, zajmują się dawnymi rzemiosłami, takimi jak kotlarstwo, handel samochodami czy kradzieże samochodów – tak jak kiedyś zajmowali się handlem i kradzieżą koni. Potem można wylądować w Mołdawii, w mieście Soroka, które jest stolicą europejskiego cygaństwa. Tam mamy pałace jak z tysiąca i jednej nocy postawione przez Cyganów, ludzi bogatych. Ale tak w ogóle to ja piszę o swoich wyobrażeniach Cyganów. Nie znam żadnego Cygana, nie mam wśród nich przyjaciół.

OPINIE

JAROSŁAW KLEJNOCKI:

Jak uczyć patriotyzmu

Na szczęście ja uczę literatury, więc moje oddziaływanie patriotyczne odbywa się na polu mniej bezpośrednim niż u kolegi historyka. Pojawia się utwór literacki, dajmy na to, że to są satyry Krasickiego, przy którym ministerialni metodycy zapisali, że należy zwrócić uwagę na wartości narodowe. Wplatamy na lekcji dyskusję o tym, czy jest w ogóle coś takiego jak cecha narodowa. Pytam uczniów, czy oni wiedzą, że Francuzi mają przysłowie: pijany jak Polak. I rozmawiamy. Albo czytamy Mickiewicza, kiedy pisze do emigrantów, że każdy z nich jest lepszy od tubylców, bo wygnaństwo czyni go apostołem wolności. Tojest świetny początek dyskusji. Ja mogę tylko stawiać problemy na lekcji, bo wierzę, że odpowiedzią na dzisiejszy świat jest pokazywanie problemów. Pokazuję uczniom człowieka w tarapatach emocjonalnych, filozoficznych i patriotycznych i rozmawiamy o tym.

(Polonista, poeta i prozaik w rozmowie na łamach „Polityki".)

STANISŁAW GOLA

Medytacje Ikaryjskie

4. Temat dla profesora M.K.

Jak wiemy po jedenastym
września
lepiej nie latać
niech więc Pan sam zrobi
monografię
o Chagallu
proszę zwrócić uwagę jak
w jego obrazach
place zamieniają się
w skrzydlate krowy
nowożeńcy fruwają jak sójki
nad miastem
żaden z aniołów
przy wniebowstąpieniu
nie zakłada kominiarki
cerkwie wyglądają
jak rude cebule
a Bóg zjawia się bez brody
pod postacią chleba
w czasie pełnogwiezdnej
nocy nad Witebskiem
więcej uwag na ten temat
prześlę Panu mailem
bo chyba warto skupić się
odczekać
i bez emocji opisać
ten baśniowy świat
z ubiegłego stulecia.

5. Retrospekcja z lotu
Niedawno fruwaliśmy
na parolotniach
kosmos ze wszystkimi planetami
łasił się do rąk
dziś wracamy srebrnym
Focusem
z Czeskiego Cieszyna
i jako nam nie wychodzi
nawet na krótkich dystansach
żadna konkurencja
jak ciężkie kaczki wysiadamy
z samochodu
szykujemy się do grilla
to i dobrze że Ikar
nie jest naszym idolem
możemy sobie spokojnie wypić
po pięćdziesiątce
wspomnieć młodość
przecież jesteśmy już wiekowi
i właściwie dinozaury
a ten smarkacz z Krety
nie spłodził nawet potomka
usmażył się w słońcu
jak kurczak na rożnie
nie daj Boże żeby go kiedyś
sklonowali.

(Wiersz pochodzącego z Bielska-Białej poety został w 2004 r. nagrodzony w konkursie O Skrzydła Ikara.)

STEREOTYPOWA »POPRAWNOŚĆ« JĘZYKOWA (2)

Norma języka i norma kultury

Dlaczego profesorowie Jodłowski i Taszycki mogą mieć niepełną rację? Albo bardziej ogólnie: co powoduje, że ustalenia kodyfikatorów języka mogą z upływem czasu stracić moc obowiązującą?

Odpowiedź jest banalnie prosta: człowiek. O tym, że parametry poprawnościowe mogą, a nawet muszą być korygowane, decyduje główny arbiter w kwestiach językowych, którym jest użytkownik języka. Jeśli pod wpływem jakichkolwiek okoliczności człowiek uzna, że dane słowo w dotychczasowym kształcie nie oddaje już przypisywanego mu znaczenia i zacznie go używać w innym kształcie lub innym znaczeniu, to po upływie pewnego czasu kodyfikatorzy muszą skapitulować i zmienić normę.

Ale rzecz wcale nie przebiega tak łatwo i przyjemnie, jak mogłoby się nam, przeciwnikom „czeskiej" końcówki *-owa* w nazwiskach żeńskich, wydawać. Może się bowiem zdarzyć – i zdarza wcale często – że człowiek zacznie wprowadzać nowe słowa, znaczenia i końcówki pod wpływem chwilowej mody lub presji wąskiego środowiska, niezgodnej z odwiecznym duchem języka. Czyli z tym czynnikiem, który powoduje, że dany język pozostaje sobą – narzędziem, ale i depozytariuszem wartości właściwych dla danego narodu. Dlatego nagła oficjalna zmiana normy językowej jest wydarzeniem ogromnym znaczeniu w życiu państwa i narodu, a nad jej przeprowadzeniem czuwa wysoko umocowany w strukturach państwa zespół specjalistów. W Polsce takim ciałem jest Rada Języka Polskiego.

Stanowisko Rady Języka Polskiego

Interesującą nas kwestią form nazwisk Polek niemieszkających w kraju zajmowała się Rada od 2002 r. Oto fragmenty jej stanowiska, wypracowanego na XVI plenarnym posiedzeniu w dniu 17. 11. 2003 r. i przesłanego do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji.

1. Jeżeli nazwisko mężczyzny ma postać rzeczownikową i jest zakończone na spółgłoskę lub samogłoskę (np. *Sienkiewicz, Szpak, Poręba, Sidło, Saloni, Lange*), to kobieta nosząca to nazwisko jako rodowe (odojcowskie) lub przyjmująca je w momencie ślubu (jako nazwisko odmężowskie) może przyjąć to nazwisko albo w formie męskiej (czyli tożsamej z formą nazwiska ojca lub męża), albo w formie przyrostkowej z przyrostkami *-owa* lub *-ina/-yna* dla mężatek oraz *-ówna* lub *-anka* dla panien, czyli w formie tradycyjnej, usankcjonowanej wielowiekowym zwyczajem. Zasady dystrybucji tych formantów są opisane w słownikach i wydawnictwach poprawnościowych. Jeżeli kobieta decyduje się na używanie nazwiska dwuczłonowego (pierwszy człon rodowy, drugi – odmężowski), wówczas nazwisko rodowe musi przybrać formę bezprzyrostkową, nazwisko odmężowskie zaś może przybrać jedną z dwóch wymienionych wyżej form. Na przykład jeżeli kobieta niezamężna używająca nazwiska *Barylanka* wychodzi za mąż za mężczyznę o nazwisku *Nowak* i decyduje się na nazwisko dwuczłonowe, to może ono przybrać urzędową formę *Baryła-Nowak* lub Baryła-Nowakowa (nie: *Barylanka-Nowak* ani *Barylanka-Nowakowa*).W związku z tą częścią postanowienia RJP prosimy o zmianę dotychczasowych przepisów, nakazujących używanie przez kobiety nazwisk tego typu wyłącznie w formie bezprzyrostkowej.

2. Jeżeli nazwisko mężczyzny ma postać przymiotnika niezakończonego na *-ski, -cki, -dzki*, np. Cichy, Kwaśny, Niski, to kobieta może urzędowo wybrać formę męską *(Anna Cichy)* albo żeńską (*Anna Cicha*). W tym wypadku Rada nie postuluje więc żadnych zmian w stosunku do obowiązujących przepisów.

3. Jeżeli nazwisko mężczyzny ma formę przymiotnika kończącego się na *-ski, -cki, -dzki* (np. *Kowalski, Piasecki, Niedźwiedzki*), to kobieta w zasadzie przyjmuje nazwisko w naturalnej przymiotnikowej formie żeńskiej, tzn. Kowalska, Piasecka, Niedźwiedzka. Męską formę tych nazwisk kobieta może przyjąć tylko wtedy, gdy wyszła za mąż za granicą i w miejscowych dokumentach (np. w akcie ślubu cywilnego, w obcym paszporcie) została wpisana taka właśnie forma. Na życzenie kobiety ta forma może być wpisana do polskiego paszportu, dowodu osobistego itp. dokumentów jako oryginalna forma nazwiska potraktowanego wówczas jako nazwisko obce. **Jest to jednak wypadek wyjątkowy** (podkr. – KK).

Dodajmy, że stanowisko Rady Języka Polskiego zostało wypracowane na wypadek kłopotów prawnych (spowodowanych żeńską formą nazwisk), jakie mogłyby mieć Polki mieszkające za granicą po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej. Niezależnie od tego Rada nie omieszkała opatrzyć swego stanowiska postulatem uwzględniania w maksymalnym stopniu polskich zwyczajów i polskiej tradycji nazewniczej w odniesieniu do nazwisk kobiet. Czyli jednak owych, tak nas z czeska gorszących, końcówek *-owa, -ówna, -anka*.

(Cdn.)

KAZIMIERZ KASZPER

Telewizja

WTOREK 11 WRZEŚNIA

■ TVP 1

5.30 Przedszkolandia **5.55** Był taki dzień 11 września **6.00** Kawa czy herbata? **8.00** Wiadomości **8.15** Kwadrans po ósmej **8.30** Moda na sukces (s.) **9.00** Pan Fasola **9.25** Smocze opowieści - Bańki mydlane, Maks rozrabia **9.55** Domowe przedszkole **10.25** Eerie Indiana, czyli Dziwne Miasteczko **10.55** Moliki książkowe, czyli co czytać dziecku **11.10** Zwierzowiec - Pies czy kot? Chart rosyjski **11.25** Recepty Jedynki - Zawał serca **11.40** Telezakupy **12.00** Wiadomości **12.10** Agrobiznes **12.20** Tak jak w Unii **12.40** Plebania (s.) **13.05** Klan (s.) **13.35** Jaka to melodia? **14.00** Prawdziwa wyprawa do Amazonii **14.35** Tour de Pologne - 3. etap **15.00** Wiadomości **15.10** Tour de Pologne - 3. etap **16.30** Moda na sukces (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Celownik **17.30** Klan (s.) **18.00** Jaka to melodia? **18.30** Plebania (s.) **19.00** Wieczorynka **19.30** Wiadomości **20.00** Kronika Tour de Pologne **20.20** Podziemna pułapka (film USA) **22.05** Misja specjalna **22.35** Teleexpress nocą **22.55** Ekonomiczny kalejdoskop Jedynki **23.25** Rudy Giuliani - bohater Nowego Jorku **1.00** Errata do biografii - Jacek Bieriezin **1.25** Był taki dzień 11 września **1.30** Notacje - Jadwiga Pechaty **1.40** Krzyżówka – gotówka.

■ TVP 2

5.30 Statek miłości (s.) **7.15** Telezakupy **7.30** Zachować pamięć **7.40** Hydronauci - Strażnik lasu (s.) **8.10** M jak miłość (s.) **9.00** Pytanie na śniadanie **11.00** Godzienna 2 m 3 (s.) **11.30** Magnum - Wakacje Higginsa (s.) **12.25** Klinika pod kangurem (s.) **12.55** Delfin - bohater doskonały **13.50** Podróże z żartem - Podróże ze smakiem **14.50** Detektyw w sutannie - Syn (s.) **15.45** M jak miłość (s.) **16.35** Gliniarz i prokurator - Kłamstwo to grzech (s.) **17.25** Biuro kryminalne - Drański motyw **18.00** Program lokalny **18.30** Panorama **19.00** Dwie strony medalu (s.) **19.30** Anna Dymna - spotkajmy się **20.00** M jak miłość (s.) **20.50** Kulisy serialu „M jak miłość" **21.00** Magazyn Ekspresu Reporterów **21.30** Panorama **21.55** Sport-telegram **21.58** Wieczór filmowy - Kocham kino **22.05** Prywatne piekło **0.10** Rytm to jest to! **1.55** Noc zagadek - teleturniej interaktywny.

PODZIEMNA PUŁAPKA
Sensacyjny, 105 min, USA 2004
TVP 1, wtorek 11. 9., godz. 20.20
Reżyseria: Neil Kinsella
Wystepują: Vincent Spano, Alexandra Paul, Luke Eberl, Robert Pine, Amy Van Nostrand i inni.

W pewnym mieście trwają prace budowlane. Ekipa zmienia kształt stoku górskiego za pomocą ładunków wybuchowych. Na polecenie szefów robotnicy używają silniejszych środków. W wyniku eksplozji schodzi lawina. Wiele osób i budynków zostaje zasypanych. Są ofiary śmiertelne. Mark Decker oraz jego syn Steven i złodziej Harold postanawiają wydostać się z pułapki. We trzech przemierzają zasypane ziemią korytarze, aby ocalić siebie i pomóc innym. Na powierzchni trwa akcja ratunkowa.

■ TV KATOWICE

6.00 Kurier **7.45** Aktualności **7.50** Gramy dla was **8.45** Schlesien Journal **9.15** Kurier flesz **9.23** Serwis ekonomiczny **9.30** Kurier **10.07** Serwis kulturalny **10.15** Kurier gość **10.30** Kurier **11.00** Kurier biznes **11.30** Kurier **11.53** Serwis ekonomiczny **12.07** Kurier świat **12.24** Serwis kulturalny **12.30** Kurier **13.07** Kurier komentarze **13.30** Kurier **14.08** Kurier świat **14.24** Serwis kulturalny **15.09** Kurier komentarze **15.30** Kurier **16.14** Rozmowa dnia **16.30** Kurier **16.45** Aktualności **16.50** Relacje **17.00** Trójka dzieciom - Maurycy i Hawranek **18.00** Aktualności **18.40** Trójka tam była **18.55** TV Katowice zaprasza **19.00** Raport z akcji - Magazyn o tematyce policyjnej i strażackiej **19.15** Bliżej natury **19.40** Gramy dla was **19.50** TV Katowice zaprasza **20.01** Telekurier **20.30** Kurier **20.50** Trzeci wymiar **21.30** Kurier **21.45** Aktualności **22.15** Raport gospodarczy Rzeczpospolitej **22.30** Kurier **22.46** 16/16 **23.30** Kurier **0.05** Nowy Jork się nie poddaje **1.00** Trzeci wymiar.

■ POLSAT

5.45 Wstawaj! Gramy! (pr. muz.) **6.30** Sekret Laury (s.) **7.45** Wielka wygrana (teleturniej) **8.40** Graczykowie - Buła i spóła - Lecznica (s.) **9.15** Strażnik Teksasu (s.) **10.15** 13. posterunek (s.) **10.45** Miodowe lata (s.) **11.30** Samo życie (s.) **12.00** Pensjonat pod Różą - Uszy (s.) **13.00** Jesteś moim życiem (s.) **14.00** Pierwsza miłość (s.) **14.45** Świat według Bundych (s.) **15.15** Benny Hill **15.50** Wydarzenia **16.15** Interwencja **16.35** 13. posterunek (s.) **17.05** Miodowe lata (s.) **18.00** Pierwsza miłość (s.) **18.50** Wydarzenia **19.30** Samo życie **20.00** CSI: Kryminalne zagadki Miami **20.55** Stan oblężenia **21.55** Studio Lotto **23.30** Chirurdzy (s.) **0.30** Threshold - strategia przetrwania **1.30** Dziewczyny w bikini (quiz) **4.45** Music Spot.

■ TVC 1

5.59 Dzień dobry z TVC **8.30** Zaczarowane przedszkole **9.05** Teleranek **9.15** Klocki **9.25** Wizyta w zoo **9.30** Telewizyjna szkoła **9.45** O cielęciu **10.00** Wiadomości **10.05** Hrabiny (s.) **11.00** Talk show Jana Krausa **11.40** Uwięzieni za żelazną kurtyną **12.00** Wiadomości **12.30** Sama w domu **13.25** Ćwiczmy z TVC **13.35** Chłopaki w akcji **14.00** Moda – Ekstrawagancja – Maniera **14.25** 13 komnata J. Obermaierovej **15.00** Wiadomości **15.05** Everwood (s.) **16.00** Zaczarowane przedszkole **16.30** Nauka jest zabawna **16.55** Pomagajmy sobie **17.15** AZ-kwiz (teleturniej) **17.40** Czarne owce **17.55** Prognoza pogody **17.57** Minuta z przyrody **18.00** Wiadomości regionalne **18.15** Dom - to sztuka (poradnik) **18.40** Żywe serce Europy **18.45** Wieczorynka **18.55** Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki **19.00** Wiadomości, wiadomości regionalne, prognoza pogody, sport **20.00** 11 września (dok.) **21.00** Wszystko party (talk show) **21.50** Historie sław **22.45** Piękne miasta **23.10** Wiadomości, prognoza pogody, sport **23.20** Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki **23.25** Na moll... **0.10** Wojna szpiegów **1.00** Mieszkać – to sztuka **1.25** Simpsonowie.

■ TVC 2

6.10 Wiadomości TVS **6.30** Wiadomości regionalne **7.15** Wydarzenia w regionach **7.50** Panorama **8.30** Reporterzy TVC **9.00** Dzień dobry z Moraw i Śląska **11.25** AZ-kwiz **11.45** Żywe serce Europy **11.50** Auto Moto Revue (mag.) **12.20** GEO **12.45** Tak, panie ministrze (s.) **13.15** Game Page **13.35** Boisko 7 **15.45** Świat książek **16.00** Planeta Nauki **16.20** Dołącz do nas (pr. publ.) **16.35** Program ekologiczny **16.50** Nie poddawaj się **17.10** Sedno **17.15** Rodzina, szkoła i ja (mag.) **17.30** Poradnik zdrowotny **17.40** Diagnoza **18.00** Telewizyjny klub niesłyszących (mag.) **18.30** Nadal tutaj jestem **19.00** Wiadomości w języku migowym **19.05** Angielski – ekstra **19.30** Simpsonowie (s. anim.) **19.50** Ćwiczmy z TVC **20.00** Piękne zguby (talk show) **20.25** Sprawa dla ombudsmana **20.45** Jak się żyje... (pr. cykl.) **21.00** Wydarzenia, komentarze **21.30** Pomniki – staro-nowa twarz Europy **22.00** Huff (s.) **22.55** Klub dokumentalny: W pół do czwartej **0.15** Wieczór na temat... **2.15** Sabotaż.

■ NOVA

5.59 Śniadanie z TV Nova **8.35** Kojak (s.) **9.35** 11 września 2001: Czas kryzysu (film USA) **11.55** Ulica (s.) **12.40** Gliniarz z dżungli (s.) **13.40** Sprawy Da Vinciego (s.) **14.35** Poszukiwacze skarbów (s.) **15.35** Bez śladu (s.) **16.30** Świat według Bundych (s.) **17.00** Popołudniowe wiadomości, sport, pogoda **17.30** Kryminalne zagadki Las Vegas (s.) **18.25** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.00** Przychodnia w różanym ogrodzie (s.) **21.30** Kryminalne zagadki Miami (s.) **22.25** 112 (mag.) **23.05** Bezpieczeństwo narodowe (film USA) **0.50** Martwa strefa (s.) **1.35** Szybka wygrana.

■ PRIMA

6.30 Tabaluga (s. anim.) **7.00** Szansa bez granic (pr. roz.) **8.40** Jesteś moim życiem (s.) **9.40** Płomienie namiętności (s.) **10.40** Diagnoza morderstwo (s.) **11.40** Rewir Wolfa (s.) **12.40** Szpital Dobrej Nadziei (s.) **13.40** Inspektor Balko **14.40** Nieustraszony (s.) **15.40** Wybrzeże marzeń (film niem.) **17.40** Wiadomości regionalne **17.45** Minuty regionu **18.00** Wiadomości, prognoza pogody **18.05** 5 kontra 5 (pr. roz.) **19.00** Wiadomości, sport **19.25** Krok za krokiem (s.) **20.00** Bardzo delikatne związki (s.) **21.15** VyVolení – nowi bohaterowie **23.10** Nowojorscy gliniarze (s.) **0.05** VyVolení – nowi bohaterowie **0.35** Blisko domu (s.) **1.25** Zapytaj o przyszłość.

ŚRODA 12 WRZEŚNIA

■ TVP 1

5.55 Był taki dzień 12 września **6.00** Kawa czy herbata? **8.00** Wiadomości **8.15** Kwadrans po ósmej **8.30** Moda na sukces (s.) **9.00** Pan Fasola **9.25** Łatek Pies **9.55** Domisie - Trzeba umieć przegrywać **10.25** Snobs **10.50** Dzień Nauki Polska 2007 - Silnik odrzutowy **11.00** W rajskim ogrodzie - Na równiku **11.25** Kwadrans na kawę - Magazyn dla osób otyłych **11.40** Telezakupy **12.00** Wiadomości **12.10** Agrobiznes **12.20** Rolnictwo na świecie **12.40** Plebania (s.) **13.05** Klan (s.) **13.35** Jaka to melodia? **14.00** Tygrys na wybiegu! Janusz Rewiński **14.05** Errata do biografii - Bajkopisarz **14.35** Tour de Pologne - 4. etap **15.00** Wiadomości **15.10** Tour de Pologne - 4. etap **16.30** Moda na sukces (s.) **17.00** Teleexpress **17.20** Celownik **17.30** Klan (s.) **18.00** Jaka to melodia? **18.30** Plebania (s.) **19.00** Wieczorynka **19.30** Wiadomości **20.00** Kronika Tour de Pologne **20.20** Odzyskać córkę **22.00** Program publicystyczny **22.50** Teleexpress nocą **23.15** Wybawienie **1.05** Zamek w Vaux-le-Vicomte **1.30** Był taki dzień 12 września **1.35** Notacje - Michał Gutowski **1.45** Krzyżówka - gotówka.

■ TVP 2

5.25 Statek miłości (s.) **7.05** Telezakupy **7.25** Znaki czasu **7.45** Hydronauci - Przypływy i odpływy morza **8.05** M jak miłość (s.) **9.00** Pytanie na śniadanie **11.00** Codzienna 2 m 3 (s.) **11.35** Magnum - Słodka idiotka (s.) **12.25** Kocham kino **12.55** Mistrzostwa Europy mężczyzn w Moskwie **14.00** Europa da się lubić

WYBAWIENIE
Sensacyjny, 110 min, USA 1972
TVP 1, środa 12. 9., godz. 23.15
Reżyseria: John Boorman
Występują: Jon Voight, Burt Reynolds, Ned Beatty i inni.

Czterech biznesmenów z Atlanty organizuje wyprawę w niedostępne tereny Appalachów. Pragną na jakiś czas uciec od cywilizacji, oddając się polowaniom, wędkowaniu i poznawaniu dzikiej przyrody. W niedostępnych, zalesionych terenach napotykają stare drewniane domostwa i nielicznych mieszkańców. Ludzie gór przyjmują obcych z nieufnością i niechęcią. Pierwszy dzień spływu rwąca rzeką pełną występów skalnych przebiega w miarę spokojnie. Nazajutrz, podczas kolejnego postoju, Ed i Bobby zostają zaatakowani przez dwóch uzbrojonych tubylców.

- Europa naj **14.50** Detektyw w sutannie - Ruchomy cel (s.) **15.45** M jak miłość **16.40** Gliniarz i prokurator - Mimo wszystko **17.35** Finlandia: Polska (Eliminacje ME 2008) **20.10** M jak miłość (s.) **21.05** Kulisy serialu „M jak miłość" **21.10** Kobieta pracująca radzi **21.30** Panorama **21.55** Sport-telegram **22.00** Kto zabił Bambi? **0.10** Kulisy Formuły 1 - Granice postępu **1.05** Wideoteka dorosłego człowieka **1.55** Eliminacje ME 2008 – Skróty.

■ TV KATOWICE

6.00 Kurier **7.45** Aktualności **7.50** Kalejdoskop regionalny - Częstochowa **8.45** Tropiciele **9.08** Przegląd prasy **9.15** Kurier flesz **9.19** Przegląd prasy **9.23** Serwis ekonomiczny **9.30** Kurier **10.15** Kurier gość **10.30** Kurier **12.07** Kurier świat **13.07** Kurier komentarze **14.08** Kurier świat **16.01** Serwis ekonomiczny **16.14** Rozmowa dnia **16.30** Kurier **16.45** Aktualności **16.50** Drobne sprawy **17.00** Trójka dzieciom - Maurycy i Hawranek **18.00** Aktualności **18.40** Nasz reportaż **18.55** TV Katowice zaprasza **19.00** Vsechno klape - wszystko gra **19.20** Piknik Country Sułomino **19.35** Gramy dla was **19.50** TV Katowice zaprasza **20.01** Telekurier **20.30** Kurier **20.50** Trzeci wymiar **21.30** Kurier **21.45** Aktualności **22.30** Kurier **22.46** 16/16 **0.05** Ekscentrycy **0.54** Trzeci wymiar **1.58** Raport gospodarczy Rzeczpospolitej.

■ POLSAT

5.45 Wstawaj! Gramy! (pr. muz.) **6.30** Sekret Laury (s.) **7.30** TV market **7.45** Wielka wygrana (teleturniej) **8.40** Graczykowie - Buła i spóła - Majątek **9.15** Strażnik Teksasu (s.) **10.15** 13. posterunek (s.) **10.45** Miodowe lata (s.) **11.30** Samo życie (s.) **12.00** Pensjonat pod Różą - Uszy (s.) **13.00** Jesteś moim życiem (s.) **14.00** Pierwsza miłość (s.) **14.45** Świat według Bundych (s.) **15.15** Benny Hill **15.50** Wydarzenia **16.15** Interwencja **16.35** 13. posterunek (s.) **17.05** Miodowe lata - Wieczór we dwoje (s.) **18.00** Pierwsza miłość (s.) **18.50** Wydarzenia **19.30** Samo życie **20.00** Świat według Kiepskich (s.) **20.55** Stary, gdzie jest moja bryka? **22.40** Wszystko o Adamie **0.30** Dziewczyny w bikini (quiz) **1.30** Nocne randki **4.45** Music Spot.

■ TVC 1

5.59 Dzień dobry z TVC **8.30** Zaczarowane przedszkole **9.00** Pomniki – staro-nowa twarz Europy **9.30** Podróż po... **10.00** Wiadomości **10.05** Długi postój na Park Avenue (film USA) **11.45** Rekordy i ciekawostki **12.00** Wiadomości **12.10** Sama w domu **13.25** Ćwiczmy z TVC **13.40** Dom - to sztuka **14.05** Wędrująca kamera (s. dok.) **14.30** Sabotaż (mag.) **15.00** Wiadomości **15.05** Bananowe rybki **15.35** Hobby magazyn J. Bohdalovej **16.00** Zaczarowane przedszkole **16.30** Obiektyw **16.45** Nauka jest zabawna **17.15** AZ-kwiz (teleturniej) **17.40** Testy, poradydy, reportaże **17.55** Prognoza pogody **17.57** Minuta z przyrody **18.00** Wiadomości regionalne **18.15** Dom - pokrywką (mag.) **18.40** Żywe serce Europy **18.45** Wieczorynka **18.55** Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki **19.00** Wiadomości, wiadomości regionalne, prognoza pogody, sport **19.55** Losowanie Sportki i Szansa **20.00** Gotowi na wszystko **21.00** List do ciebie **22.00** Na tropie (film kryminalny) **22.20** POKER **22.50** Wiadomości, prognoza pogody, sport **23.00** Losowanie Sportki i Szansa **23.05** Musicblok **23.35** Losowanie Szczęśliwej 10 **23.40** Chłopaki w akcji **0.00** Moda – Ekstrawagancja – Maniera **0.25** Kinobox **0.50** Simpsonowie **1.10** AZ-kwiz **1.35** Everwood (s.).

■ TVC 2

6.10 Wiadomości TVS **6.30** Wiadomości regionalne **7.15** Wydarzenia w regionach **7.50** Panorama **8.30** Piękne zguby **9.00** Dzień dobry z Moraw i Śląska **11.25** AZ-kwiz **11.45** Żywe serce Europy **12.00** W kondycji (mag.) **12.15** Bez granic się! (mag.) **12.30** Obiektyw **13.00** Duchowa kuchnia **13.30** Ent **13.50** Niesamowity świat reklamy i ciekawostek **14.20** Fokus TVC **14.45** Kwiz dla dzieci **15.10** Tajemnice Toma Wizarda **15.30** Europa dziś **15.55** Przygody **16.50** Pryzmat **17.10** Piękno polskiej przyrody **17.30** PORT **18.00** Kosmopolis **18.30** City Folk - Barcelona **19.00** Wiadomości w regionach **19.05** Angielski dla młodszych **19.15** Język hiszpański **19.30** Simpsonowie **19.50** Ćwiczmy z TVC **20.00** Ten nasz czeski charakter **20.30** Człowiek na wojnie **21.00** Wydarzenia, komentarze **21.30** Powiększenie (film kr.) **22.00** Notes **0.05** Nocny klub filmowy **1.35** Szczęścia (film USA) **1.35** Fakty.

■ NOVA

5.59 Śniadanie z TV Nova **8.35** Kojak (s.) **9.35** Wdowy 2/2 (film USA) **11.20** Ulica (s.) **12.10** Gliniarz z dżungli (s.) **13.00** Lensseen i spółka (s.) **13.35** Sprawy Da Vinciego (s.) **14.30** Poszukiwacze skarbów (s.) **15.30** Bez śladu (s.) **16.25** Świat według Bundych (s.) **17.00** Popołudniowe wiadomości, sport, pogoda **17.30** Kryminalne zagadki Las Vegas (s.) **18.25** Ulica (s.) **19.30** Wiadomości, sport, pogoda **20.00** Celtic – Irlandia (transmisja meczu) **21.00** Agenci NCIS (s.) **23.35** Skazana na niewinność (s.) **0.25** Alias (s.) **1.20** Szybka wygrana.

■ PRIMA

6.30 Tabaluga (s. anim.) **7.00** Szansa bez granic (pr. roz.) **8.35** Jesteś moim życiem (s.) **9.35** Płomienie namiętności (s.) **10.35** Diagnoza morderstwo (s.) **11.35** Rewir Wolfa (s.) **12.35** Szpital Dobrej Nadziei (s.) **13.35** Inspektor Balko **14.40** Nieustraszony (s.) **15.40** Wiatr nad Wisłą (film niem.) **17.40** Wiadomości regionalne **17.45** Minuty regionu **18.00** Wiadomości, prognoza pogody **18.05** 5 kontra 5 (pr. roz.) **19.00** Wiadomości, sport **19.25** Krok za krokiem (s.) **20.00** Lotnisko **21.15** VyVolení – nowi bohaterowie **22.30** Kości (s.) **23.25** VyVolení – nowi bohaterowie **0.05** Łamiąc prawo szczęścia (film kan.) **2.00** Zapytaj o przyszłość.

Telewizja zastrzega sobie prawo zmian w programie

Wspomnienia

Dnia 11. 9. mija już 4. rocznica śmierci

śp. ANNY KOTAS

emerytowanej nauczycielki z Czeskiego Cieszyna.
O pamięć i chwilę wspomnień prosi syn z rodziną.

GL-529

Co w teatrze

TEATR POLSKA – CZ. CIESZYN: Osiem kobiet (11, godz. 19.00); **TRZYNIEC-KOLOWA:** Osiem kobiet (12, godz. 19.00).

Co w kinach

KARWINA – Centrum: Simpsonowie: Wersja kinowa (11, 12, godz. 17.45); Słaby punkt (11, 12, godz. 20.00); **Reflex:** Tropiciel (11, 12, godz. 17.00, 20.00); **HAWIERZÓW – Centrum:** Brzydkie kaczątko i inni (11, 12, godz. 15.30); Cesarzowa (11, 12, godz. 17.30); Inland Empire (11, 12, godz. 19.30); **TRZYNIEC – Kosmos:** Wojownicze Żółwie Ninja (11, 12, godz. 17.30); **CIESZYN – Piast:** Na fali (11, 12, godz. 15.00, 16.45, 18.30); Next (11, 12, godz. 20.15).

Co na antenie

POLSKIE WIADOMOŚCI: TVC 1, codziennie, wiadomości regionalne od godz. 18.00; TVC 2, sobota od godz. 18.00.

POLSKIE AUDYCJE: Ostrawa 107,3 MHz i Trzyniec 105,3 MHz, po–pt: 18.00, nie: 18.30.

Co w terenie

KARWINA RAJ – Klub Seniora MK PZKO zaprasza członków na spotkanie 11. 9. o godz. 16.00.

BĚLEDOWICE – Klub Kobiet i Klub Seniora zapraszają na spotkanie 12. 9. o godz. 15.00 do Domu PZKO.

HERLICKO STANISŁAWICE – Klub Kobiet oraz Klub Seniora zapraszają na spotkanie 13. 9. do DPŻW w Kościelcu o godz. 17.00.

KLUB NAUCZYCIELI EMERYTÓW zaprasza na spacer do Domu PZKO w Nydku 13. 9. W programie: spotkanie z poetką Anielą Kupiec. Zbiórka na rynku w Nydku o godz. 8.00. Odjazd pociągu z Cz. Cieszyna o godz. 9.22, odjazd autobusu z Frysztacy do Nydku o godz. 9.52.

KLUB „BŚ" – KST Kysuce, KČT Trzyniec zapraszają na spotkanie turystyczne na Trójstyku 15. 9. Spotykamy się o godz. 10.30 na Trójstyku, a o godz. 11.00 na Hrczawie. Trasa dowolna, zabrać dowód osobisty.

KLUB oraz TKK „Ondraszek" Cieszyn zapraszają na 1. rocznik Rajdu rowerowego „Do ujścia Olzy" 16. 9. Prezentacja od godz. 9.00 na dworcu kolejowym w Karwinie, start o godz. 9.30, startowe 50 kc (7 zł), zabrać dowody osobiste.

TJ BESKID LESZNA – organizuje 15. 9. XII Międzynarodowy Rajd Turystyczny „Wokół Lesznej" (trasy od 5 do 30 km po obu stronach granicy – paszport lub dowód osobisty) oraz IX edycję wyścigu rowerów górskich „Wokół Czantorii" (trasa 40 km – dowód osobisty). Start obu imprez w godz. 7-10 z Lesznej Dolnej-Grodziska (przystanek Mrowcówka). Wpisowe 10 kc.

BOGUMIN – Zarząd i Klub Kobiet MK PZKO zapraszają w sobotę 15. 9. o godz. 15.00 do Domu PZKO na wykopki – festyn jesienny. Domowa kuchnia zapewniona.

DARKÓW – MK PZKO zaprasza 16. 9. o godz. 15.30 do świetlicy i ogrodu Koła na pożegnanie lata i smażenie stryków.

CIERLICKO KOŚCIELEC – MK PZKO informuje, że do 16. 9. jest możliwość obejrzenia wystaw urządzonych z okazji 75. rocznicy tragedii Żwirki i Wigury w Domu Polskim Ż i W w Cierlicku. (Ekspozycja dokumentalna „Tryumf, tragedia i pamięć", modele kartonowe samolotów). Zainteresowani proszoni są o kontakt z Józefem Przywarą, tel. 596 423 968, 558 996 728.

Oferty

TAXI Trzyniec tel. 800 224 225.

GL-488

USŁUGI – koparko-ładowarka, minikoparka, transport. Tel.: +48 603 642 369, +48 607 667 191, +48 607 660 838. Goleszów (k. Cieszyna).

GL-504

Co za Olzą

CIESZYN – Macierz Ziemi Cieszyńskiej zaprasza 12. 9. o godz. 16.00 do budynku przy ul. Stalmacha 14 na wspólne śpiewanie cieszyńskich pieśni ludowych „Jak to hańdowni u nas śpiewano", które poprowadzi dr J. Wierzgoń. Prosimy o zabranie śpiewnika „Śpiewamy wszyscy".

MUZEUM ŚLĄSKA CIESZYŃSKIEGO, ul. Regera 6, Cieszyn: do 30. 9. wystawa „Skarby ziemi wydarte". Czynna w godz. pracy Muzeum.

WIEŻA PIASTOWSKA I ROTUNDA św. Mikołaja: czynna codziennie 9–16.

Wystawy

MINIGALERIA „NA PŁOCIE", Biblioteka Miejska Cz. Cieszyn Sibica: Wystawa „Moje miasto Czeski Cieszyn". Wystawa czynna w czasie otwarcia biblioteki, do 5. 10.

WIELKA GALERIA TEATRU CIESZYŃSKIEGO: Wystawa prac kółka plastycznego Gimnazjum z polskim językiem nauczania „Przenikanie". Wystawa czynna do 16. 9.

GALERIA TEATRU CIESZYŃSKIEGO, Biała Galeria: Wystawa Bronisława Liberdy „Obrazy, grafika". Wystawa czynna do 30. 9.

MUZEUM ZIEMI CIESZYŃSKIEJ, SALA WYSTAW w Karwinie, rynek Masaryka 10: do 21. 10. wystawa „Motocykl duży – mały, każdy w sobie coś ma". Czynna wt-pt: 9-17; so: 9-13; nie: 13-17.

▲ **SALA WYSTAW „MUSAION", Hawierzów, Dělnická 14:** do 23. 9. wystawa „Miary i wagi". Czynna wt-pt: 9-12.30, 13-17; so: 9-13; nie: 13-17.

Konkurs na Złotą Recenzję rozstrzygnięty

Konkurs recenzji ogłoszony w związku z 15. Trzynieckim Latem Filmowym ma już swoich zwycięzców. Jego głównym celem było wyłonienie „Gabinetu Cieni", który odegra rolę studenckiego jury i zadecyduje o przydzieleniu specjalnej nagrody w festiwalowym konkursie debiutów.

Do 5 bm. na adres organizatorów napłynęło kilkanaście recenzji. Komisja rozstrzygająca konkurs miała niełatwe zadanie – ocenić prace i wybrać te najlepsze. 7 bm. podjęto decyzję. A oto nazwiska wyróżnionych recenzentów: **Tereza Bartolottiová**, Studénka, **Dariusz Cymerys**, Ropica, **Mariola Janiczek**, Nawsie, **Karina Kalemba**, Zakopane, **Miloš Máca**, Frydek-Mistek. **(TP)**

Czeskie Radio Ostrawa

zatrudni osobę na stanowisko

redaktora

audycji w języku polskim

ČESKÝ ROZHLAS OSTRAVA

99.0 FM • 105.3 FM • 107.3 FM

Wymagania:

- wykształcenie wyższe lub średnie
- doskonała znajomość języka polskiego w słowie i piśmie
- poprawna dykcja i przyjemna barwa głosu
- ogólne rozeznanie ze szczególnym uwzględnieniem życia polskiej mniejszości narodowej w RC
- dyspozycyjność czasowa i pracowitość
- prawo jazdy kat. B
- praktyka dziennikarska nie jest warunkiem, ale mile widziana

Oferujemy:

- ciekawą pracę w firmie o ugruntowanej pozycji na rynku medialnym
- odpowiednie wynagrodzenie płacowe

Zainteresowanych prosimy o przesłanie do 30 września br. CV i listu motywacyjnego na adres marie.brodova@ov.rozhlas.cz lub Český rozhlas Ostrava, Kancelář ředitele, Dr. Šmerala 2, 702 00 Ostrava

GL-530

Spółka ČFP

szuka ambitnych ludzi na pozycję

telefonisty

Oferujemy:

- pracę w młodym zespole
- stabilność
- możliwość awansu
- wynagrodzenie od 9500-16 000 kc

Wymagania:

- komunikatywność
- obsługa komputera
- język polski w słowie i piśmie

Życiorysy prosimy wysyłać na e-mail: kratochvila@uverova.cz

GL-524

Ogłoszenia do „Głosu Ludu" przyjmowane są w dni powszednie:
w godz. 8.30–15.30 w redakcji „Głosu Ludu" przy ul. Komeńskiego 4, Czeski Cieszyn;
w godz. 8.00–16.00 w biurze firmy AD SERVIS, ul. Strzelnicza 18, Czeski Cieszyn;
w godz. otwarcia w Odd. Literatury Pol. Biblioteki w Karwinie Frysztacie (przy rynku);
e-mail: *ogloszenia@glosludu.cz*

Fot. WŁADYSŁAW OWCZARZY

Ekslibrisy interesują wielu czytelników biblioteki.

Ekslibrisy ludzi kultury

KARWINA (o) – Aktorzy, reżyserzy, pisarze, filozofowie, muzycy, kompozytorzy, śpiewacy, dziennikarze i wiele innych ludzi związanych z filmem, teatrem i kabaretem, po prostu ludzi kultury, jak nazwał ich **Krzystof Kmieć** – to właściciele ekslibrisów, które prezentowane są w Bibliotece Regionalnej w Karwinie na rynku Masaryka. Artysta i nauczyciel akademicki Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie w trakcie ponad 20-letniej przygody z ekslibrisem (jak sam to określił) stworzył ponad 2000 linorytowych znaków książkowych dla ludzi, którzy go zaciekawili, czy też urzekli. Jak podkreślano w wielu katalogach i folderach (prezentowanych również na wystawie) autor oddał ekslibrisom swój talent i serce. Wśród wielu charakterystycznych cech jego ekslibrisów na uwagę zasługują – precyzja cięcia, kontrast zestawień, bogactwo form i bogate liternictwo. Artysta nie boi się zastosować wyraźnych czarnych plam, jak też powierzchni poprzecinanej arabeską cienkich linii tworzących najróżniejsze odcienie szarości.

K. Kmieć jest też sam najczęściej inicjatorem i pomysłodawcą wykonania ekslibrisu i aby podjąć związany z tym wysiłek twórczy, wystarcza mu – jak sam twierdzi – minimum informacji o przyszłym właścicielu. Dużą przyjemność sprawia mu radość i zadowolenie obdarowywanego, a jest wśród nich wielu Zaolzian. K. Kmieć w swoim dorobku ma wiele cykli ekslibrisów, ale do jego ulubionych należą te poświęcone ziołom, ale także farmaceutom, medykom, przyrodnikom, podróżnikom. Potrafi długo i ciekawie opowiadać np. na temat ziół w Panu Tadeuszu, ale też o swoich podróżach i ekslibrisach z tym związanych. Autor przygotował już na ponad 70 wystaw indywidualnych i uczestniczył w ponad 150 wystawach zbiorowych. Na karwińskiej wystawie do końca września obejrzeć można ok. 250 jego ekslibrisów.

15. TRZYNIECKIE LATO FILMOWE 2007 – PROGRAM

Czwartek – 13 września 2007

9.00 Uroczyste zagajenie – (KINO)
Vabank – r. Juliusz Machulski (1981; 104 min) (R), (KINO)
11.00 Koncert zespołów studenckich, (KINO)
14.00 Pravidla lži – r. Robert Sedláček (2006; 112 min) (S), (KINO)
17.00 Rezerwat – r. Łukasz Palkowski (2007) (S), (KINO)
20.00 Koncert – Maciej Maleńczuk, (KINO)
21.00 Rozhovor s nepriateľom – r. Patrik Lančarič (2007; 120 min) (S), (KINO)
23.00 Obsluhoval jsem anglického krále – r. Jiří Menzel (2006; 120 min) (H), (KINO)
Studenckie etiudy filmowe (Z), (SALA).

Piątek – 14 września 2007

9.00 Jízda – r. Jan Svěrák (1994; 90 min) (R), (KINO)
11.00 Konec – r. Gábor Rohonyi (Węgry; 2007; 105 min) (P), (KINO)
Fontána pre Zuzanu – r. Dušan Rapoš (1985; 81 min) (R) /DVD/, (SALA)
14.00 Szaleńcy – r. Paweł Wendorff (2007; 83 min) (S), (KINO)
16.00 Pusinky – r. Karin Babinská (2007; 90 min) (S), (KINO)
Vánoční příběh – r. Monika Elšíková (2006; 63 min) (Z), (SALA)
18.00 Roming – r. Jiří Vejdělek (2007; 105 min) (H), (KINO)
20.00 Nadzieja (Hope) – r. Stanisław Mucha (2007; 105 min) (S), (KINO)
22.00 Zima kúzelníkov – r. Dušan Trančík (2006; 85 min) (H) /DVD/, (KINO)
Koncert Jana Budaňa i zespołu Eliščin band, (SALA)
23.00 Studenckie etiudy filmowe (Z), (SALA).

Sobota – 15 września 2007

10.00 Maharal – tajemství talismanu – r. Pavel Jandourek (2006; 105 min) (S), (KINO)
Z odzysku – r. Sławomir Fabicki (2006; 103 min) (H) /DVD/, (SALA)
12.00 Co slonko widziało – r. Michał Rosa (2006) (H), (KINO)
Tatínek – r. Jan Svěrák (2004; 92 min) (D) (R) /DVD/, (SALA)
14.00 Zhrobudohrobu – r. Jan Cvitković (Słowenia; 2005; 102 min) (P), (KINO)
Obecná škola – r. Jan Svěrák (1991; 90 min) (R) /DVD/, (SALA)
16.00 Plac Zbawiciela – r. Krzysztof Krauze, Joanna Kos (Polska; 2006; 105 min) (P), (KINO)
Kolja – r. Jan Svěrák (1996; 108 min) (R) /DVD/, (SALA)
18.00 Vratné lahve – r. Jan Svěrák (Falcon, 2007, 95 min) (R), (KINO)
Dvanáct křesel – r. Martin Frič, Michał Waszyński (1933; 75 min) (Z), (SALA)
20.00 Ogłoszenie wyników Konkursu debiutów i Nagrody Publiczności, (KINO)
Testosteron – r. Tomasz Konecki, Andrzej Saramonowicz (2007; 116 min) (H), (KINO)
22.00 Movie – r. Ivo Trajkov (P), (KINO)
Karol Suszka i Marek Mokrowiecki – „Grzybobranie", (SALA).

Niedziela – 16 września 2007

10.00 Medvídek – r. Jan Hřebejk (2007; 100 min) (H), (KINO)
12.00 Ztracená dovolená – r. Lucie Králová (Republika Czeska; 2007; 84 min) (D) (P), (KINO)
14.00 Martin Slivka – „muž, ktorý sadil stromy" – r. Martin Šulík (Słowacja; 2006; 90 min) (D) (P), (KINO)
16.00 Tajnosti – r. Alice Nellis (2007; 97 min) (H), (KINO)
18.00 Szwadron – r. Juliusz Machulski (1992; 97 min) (R), (KINO)
20.00 Utekajme, už ide! – r. Dušan Rapoš (1986; 81 min) (R), (KINO)
22.00 Tmavomodrý svět – r. Jan Svěrák (2001; 115 min) (R), (KINO).

Legenda: KINO – Kino KOSMOS Trzyniec, SALA – sala Domu PZKO Trzyniec, S – konkurs debiutów, R – retrospekcja, H – hity sezonu, D – dokument, P – przegląd nowych filmów środkowoeuropejskich, Z – projekcja specjalna.

głos LUDU

Przy wsparciu finansowym Ministerstwa Kultury RC wydaje Kongres Polaków w RC w wydawnictwie POL-PRESS, s.r.o. • Adres redakcji: Redakcja „Głos Ludu", ul. Komeńskiego 4, Czeski Cieszyn 737 01 • Redaktor naczelny Beata Schönwald, *schonwaldova@glosludu.cz* • Zastępca redaktora naczelnego Jacek Sikora, *sikoraj@glosludu.cz* • Redaktor sportowy *bittmar@glosludu.cz*, 596 612 346 • Redaktorzy terenowi • *chlupova@glosludu.cz* • *myszka@glosludu.cz* • *radlowska@glosludu.cz* • *sikorova@glosludu.cz* • Telefony: sekretariat/centrala 558 731 766, fax: 558 740 044, e-mail: *info@glosludu.cz* • *www.glosludu.cz* • Pismo wychodzi we wtorki, czwartki i soboty • Dostawę prenumeratorom prowadzi spółka Mediaservis, s.r.o., Zákaznické centrum, Moravské náměstí 12D, P.O. BOX 351, Brno 659 51 • Zamówienia – tel.: 541 233 232, fax: 541 616 160, e-mail: *zakaznickecentrum@mediaservis.cz* • Reklamacje – tel.: 800 800 890 • Kolportaż: SmD, s.r.o., Mediaprint & Kapa Pressegrosso, s.r.o. • Druk: Druk: Ringier Print CZ, a.s. Ostrawa • Materiałów niezamówionych redakcja nie zwraca. Zastrzega sobie również prawo ich redagowania i skracania • Numer ewidencyjny Ministerstwa Kultury RC: MK ČR E 588, nr Indeksu 42501, ISSN 1212-4222.

TV Polonia

WTOREK 11 WRZEŚNIA

6.00 Kawa czy herbata? 8.00 Wiadomości 8.15 Kwadrans po ósmej 8.35 Domisie - Przecież Cię prosiłam 9.00 Moliki książkowe, czyli - co czytać dziecku (mag.) 9.10 Magazyn Medyczny - Pijani kierowcy - zero toleranci 9.25 Rok w ogrodzie 9.45 Mieszkać w Europie 10.05 Sopot '88 - Obywatel G. C. (recital) 10.40 Ranczo – Spadek (s.) 11.30 Plebania (s.) 12.00 Wiadomości 12.10 Klan (s.) 12.35 Pamiętaj o mnie 12.45 Sportowy tydzień 13.15 Warto kochać (s.) 14.00 Żołnierze wyklęci (dok.) 15.00 Moliki książkowe, czyli - co czytać dziecku (mag.) 15.10 Tour de Pologne 16.30 Rok w ogrodzie 17.00 Teleexpress 17.15 Domisie 17.40 Cała naprzód (mag.) 18.00 Oto jest pytanie 18.25 Polska z bocznej drogi 18.40 Pamiętaj o mnie 18.50 Plebania (s.) 19.15 Dziwne przygody Koziołka Matołka 19.30 Wiadomości 20.00 Kronika Tour de Pologne 20.14 Klan (s.) 20.35 Polska racja (public.) 21.05 Kopciuszek (s.) 21.35 Jan Nowak Jeziorański - kulisy zdarzeń (dok.) 22.05 Forum (public.) 23.00 Magazyn Ekspresu Reporterów 23.30 Panorama 23.52 Rok w ogrodzie 0.10 Oto jest pytanie 0.35 Pamiętaj o mnie 0.50 Plebania (s.) 1.15 Dziwne przygody Koziołka Matołka 1.30 Wiadomości 1.59 Kronika Tour de Pologne 2.00 Klan (s.) 2.25 Polska racja 2.55 Kopciuszek (s.) 3.20 Jan Nowak Jeziorański - kulisy zdarzeń (dok.).

ŚRODA 12 WRZEŚNIA

6.00 Kawa czy herbata? 8.00 Wiadomości 8.15 Kwadrans po ósmej 8.35 Domowe przedszkole 9.00 Leśnym tropem (rep.) 9.25 Oto jest pytanie 9.50 Szansa na Sukces - Maryla Rodowicz 10.40 Z archiwum IPN (mag.) 11.10 Sekcja 998 (dok.) 11.35 Plebania (s.) 12.00 Wiadomości 12.10 Klan (s.) 12.35 Pamiętaj o mnie 12.45 Polska racja 13.15 Kopciuszek (s.) 13.40 Jan Nowak Jeziorański - kulisy zdarzeń (dok.) 14.10 Forum 14.55 Łączy nas Polska 15.10 Tour de Pologne 16.30 Leśnym tropem (rep.) 17.00 Teleexpress 17.15 Domowe przedszkole 17.45 Porządek z chaosu 18.10 Sekcja 998 (dok.) 18.35 Pamiętaj o mnie 18.50 Plebania (s.) 19.15 Paczka znad Kangurkowego Potoku 19.30 Wiadomości 20.00 Kronika Tour de Pologne 20.10 Klan (s.) 20.35 Wieści Polonijne 21.05 Egzamin z życia (s.) 21.50 W stronę świata - Jerzy Zadęcki (dok.) 22.20 Biznes z gwarancją (mag.) 22.40 Desperaci - nieznana historia PRL-u (dok.) 23.05 Misja specjalna (mag.) 23.30 Panorama 23.54 Zacisze gwiazd 0.15 Sekcja 998 (dok.) 0.45 Pamiętaj o mnie 0.50 Plebania (s.) 1.15 Paczka znad Kangurkowego Potoku 1.30 Wiadomości 1.59 Kronika Tour de Pologne 2.00 Klan (s.) 2.20 Wieści Polonijne 2.50 Egzamin z życia (s.) 3.40 Desperaci - nieznana historia PRL-u (dok.).

CZWARTEK 13 WRZEŚNIA

6.00 Kawa czy herbata? 8.00 Wiadomości 8.15 Kwadrans po ósmej 8.35 Budzik 9.00 Servi Dei - Jan Tyranowski (dok.) 9.25 Porządek z chaosu 9.50 Wideoteka dorosłego człowieka 10.40 Wyjeżdżam - zostaję? (rep.) 11.05 Zaproszenie - Zamojski kram 11.30 Plebania (s.) 12.00 Wiadomości 12.10 Klan (s.) 12.30 Pamiętaj o mnie 12.40 Wieści Polonijne 13.10 Egzamin z życia (s.) 13.55 W stronę świata - Jerzy Zadęcki (dok.) 14.25 Biznes z gwarancją (mag.) 14.45 Desperaci - nieznana historia PRL-u 15.10 Tour de Pologne 16.30 Misja specjalna (mag.) 17.00 Teleexpress 17.15 Budzik 17.45 Wyjeżdżam - zostaję? (rep.) 18.10 Było, nie minęło 18.35 Pamiętaj o mnie 18.50 Plebania (s.) 19.15 Kasztaniaki 19.30 Wiadomości 20.00 Kronika Tour de Pologne 20.10 Klan (s.) 20.35 Z daleka, a z bliska 21.15 Scena współczesna - Dobry adres (teatr) 22.35 Warto rozmawiać 23.30 Panorama 23.52 Servi Dei - Jan Tyranowski (dok.) 0.15 Wyjeżdżam - zostaję? (rep.) 0.35 Pamiętaj o mnie 0.50 Plebania (s.) 1.15 Kasztaniaki 1.30 Wiadomości 1.59 Kronika Tour de Pologne 2.00 Klan (s.) 2.25 Z daleka, a z bliska.

PIĄTEK 14 WRZEŚNIA

6.00 Kawa czy herbata? 8.00 Wiadomości 8.15 Kwadrans po ósmej 8.35 Bajkonurrr, czyli w świecie książek dla dzieci (mag.) 8.45 Nigdzie w świecie nie znajdziecie (mag.) 9.00 Podróż za jeden uśmiech (s.) 9.30 Ze Lwowa i z Wilna (rep.) 9.50 Było, nie minęło 10.15 Bzik kulturalny 10.45 Z daleka, a z bliska 11.30 Plebania (s.) 12.00 Wiadomości 12.10 Klan (s.) 12.35 Pamiętaj o mnie 12.45 Polska na weekend 13.10 Hity satelity 13.25 Scena współczesna - Dobry adres (teatr) 14.45 Polska z bocznej drogi 14.55 Ulice Kultury (mag.) 15.10 Tour de Pologne 16.30 Wojciech Cejrowski - boso przez świat (rep.) 17.00 Teleexpress 17.15 Bajkonurrr, czyli w świecie książek dla dzieci (mag.) 17.25 Nigdzie w świecie nie znajdziecie (mag.) 17.40 Ze Lwowa i z Wilna (rep.) 18.00 Polska na weekend 18.25 Hity satelity 18.40 Pamiętaj o mnie 18.50 Plebania (s.) 19.15 Pampalini, łowca zwierząt 19.30 Wiadomości 19.55 Sport 20.00 Kronika Tour de Pologne 20.10 Klan (s.) 20.35 Na dobre i na złe (s.) 21.25 Porozmawiaj z Haliną 22.00 Kino sąsiadów - Szkoła podstawowa (film czechosł.) 23.40 Panorama 0.02 Alkimja - recital Justyny Steczkowskiej 0.22 Polska na weekend 0.45 Pamiętaj o mnie 0.55 Plebania (s.) 1.15 Pampalini, łowca zwierząt 1.30 Wiadomości 1.59 Kronika Tour de Pologne 2.00 Klan (s.) 2.25 Na dobre i na złe (s.).

SOBOTA 15 WRZEŚNIA

6.00 Plebania (s.) 8.00 Dla niesłyszących - Echa Panoramy 8.35 Porozmawiaj z Haliną 9.05 Tajemnica Sagali - Szkoła magów (film niem.) 9.30 Zwierzowiec 9.45 Wojciech Cejrowski - boso przez świat (rep.) 10.10 Folkogranie 10.25 Opowieści wiatru i morza (mag.) 10.45 Pamiętaj o mnie 10.55 Złotopolscy (s.) 11.20 Codzienna 2 m 3 (s.) 11.45 Podróże kulinarne Roberta Makłowicza 12.10 Na dobre i na złe (s.) 13.00 Wiadomości 13.10 Dziękujemy za solidarność 13.25 Tour de Pologne 15.05 Made in Poland 15.30 Dzika Polska (dok.) 16.00 Śniadanie na podwieczorek 17.00 Teleexpress 17.15 Nie tylko o... 17.20 Pamiętaj o mnie 17.30 17 września - Dzieci Syberii (rep.) 18.00 Bzik kulturalny 18.30 M jak miłość (s.) 19.15 Milusiaki 19.30 Wiadomości 20.00 Kronika Tour de Pologne 20.10 Ranczo - Goście z zaświatów (s.) 21.00 Przebojowa noc 21.50 Niemcy (dramat pol.) 23.35 Miss Polonia 2007 - finał 0.30 M jak (s.) 1.15 Milusiaki 1.30 Wiadomości 1.55 Kronika Tour de Pologne 2.00 Ranczo - Goście z zaświatów (s.) 2.50 17 września - Dzieci Syberii (rep.) 3.20 Codzienna 2 m 3 (s.) 3.45 Pamiętaj o mnie.

NIEDZIELA 16 WRZEŚNIA

6.05 Klan (s.) 8.00 Śniadanie na podwieczorek 8.55 M jak miłość (s.) 9.40 Ziarno (mag.) 10.05 Bukolandia 10.35 Podróżnik – Algarve 10.55 Złotopolscy (s.) 11.20 Pamiętaj o mnie 11.30 Zacisze gwiazd 12.00 Beatyfikacja Sługi Bożego ojca Stanisława Papczyńskiego - transmisja Mszy Świętej z Lichenia 14.05 Bulionerzy (s.) 14.55 Smaki polskie (mag.) 15.10 Czesław Niemen i Aerolit - Sopot '74 15.45 Antek puka do raju (dok.) 16.35 Zaproszenie - Walońskie marzenia 17.00 Teleexpress 17.15 Rozmowy na temat... 17.25 Pamiętaj o mnie 17.35 Miss Polonia 2007 - finał 18.30 M jak miłość (s.) 19.15 Noddy 19.30 Wiadomości 20.10 Tak czy nie? (s.) 21.00 Wideoteka dorosłego człowieka 21.45 Ewa Demarczyk – recital 22.15 II liga piłki nożnej - Lechia Gdańsk - Warta Poznań 24.00 M jak miłość (s.) 0.45 Ziarno (mag.) 1.15 Noddy 1.30 Wiadomości 2.00 Tak czy nie? (s.) 2.50 Zaproszenie - Walońskie marzenia 3.10 Bulionerzy (s.).

PONIEDZIAŁEK 17 WRZEŚNIA

6.00 Kawa czy herbata? 8.00 Wiadomości 8.15 Kwadrans po ósmej 8.35 Program dla dzieci 9.00 My Wy Oni 9.25 Program rozrywkowy 9.50 Liceum Czarnej Magii 10.35 Antek puka do raju (dok.) 11.30 Plebania (s.) 12.00 Wiadomości 12.10 Klan (s.) 12.35 Pamiętaj o mnie 12.45 17 września - Dzieci Syberii (rep.) 13.15 M jak miłość 14.00 Nie tylko o... 14.10 Tak czy nie? (s.) 15.00 Przebojowa noc 15.45 Mieszkać w Europie (rep.) 16.05 Pomorskie krajobrazy 16.30 My Wy Oni 17.00 Teleexpress 17.15 Program dla dzieci 17.35 Świadkowie nieznanych historii (public.) 18.05 Plebania (s.) 18.30 „Katyń" - przed premierą filmu Andrzeja Wajdy 19.00 Pamiętaj o mnie 19.15 Mały pingwin Pik-Pok 19.30 Wiadomości 20.10 Klan (s.) 20.35 Dziękujemy za solidarność 20.50 „Katyń" - po premierze filmu Andrzeja Wajdy 21.20 Sportowy tydzień 21.50 Warto kochać (s.) 22.35 Katyń - 60 dni na planie (film dok.) 23.00 Reportaż 23.30 Panorama 23.52 Ze Lwowa i z Wilna (rep.) 0.10 Świadkowie nieznanych historii (public.) 0.40 Pamiętaj o mnie 0.50 Plebania (s.) 1.15 Mały pingwin Pik-Pok 1.30 Wiadomości 2.00 Klan (s.) 2.25 Sportowy tydzień 2.55 Warto kochać (s.).

Wydarzenia Sportowe

PIŁKARSKI WEEKEND: W ROLI GŁÓWNEJ KAPRYŚNA POGODA

Trzyniec odbił się od dna

Z powodu obfitych opadów deszczu zrezygnowano w weekend z przeprowadzenia spotkań na szczeblach wojewódzkich i powiatowych. Z małymi komplikacjami odbyły się natomiast mecze w wyższych klasach rozgrywek. W MŚLF przełożono trzy mecze, w tym pojedynek Karwina – Bystrc (na 3. 10.), z kolei w Dywizji E nie odbyły się spotkania Bohuslawice – Slavičín oraz Brumow – W. Karlowice. Deszczowy weekend okazał się szczęśliwy dla drugoligowego Trzyńca, który radował się z pierwszego w tym sezonie zwycięstwa.

Fot. MARIAN KIEDROŃ

Przy piłce trzyniecki pomocnik Pavel Malíř.

II LIGA

● **FOTBAL TRZYNIEC – FC HLUCZYN 2:1 (0:0). Bramki: 81. Kořínek, 90. Paulo – 57. Matěj samobójcza. Sędziował Matějek. CZK: 66. Moravčík. W. 932.** To był mecz ostatniej szansy dla trzynieckiego trenera Miroslava Čopjaka, który zdawał sobie sprawę z tego, że w razie piątej przegranej może stracić posadę. Do 81. minuty nad Čopjakiem i całym Trzyńcem wisiały czarne chmury, które rozproszył dopiero Kořínek i Brazylijczyk Paulo. Efektowne „nożyce" brazylijskiego piłkarza postawiły kropkę nad i", gol Paulo Rodrigueza Da Silvy zapewnił w dodatku trzynieckiej drużynie premierowe zwycięstwo w tym sezonie. Od 57. minuty gospodarze gonili jednobramkową stratę, niefortunnym samobójem popisał się bowiem Matěj. Piłkarze Hluczyna zrezygnowali z ofensywnego futbolu, a po czerwonej kartce Moravčíka już tylko hipnotyzowali tablicę świetlną. Podopieczni trenera Čopjaka wyrównali po akcji aktywnego w tym meczu Lisickiego, duży wkład w zwycięstwo miał też wprowadzony w 70. minucie na boisko Hromada. Właśnie po jego dośrodkowaniu Paulo zdobył akrobatycznym strzałem decydującego gola. – *Mam nadzieję, że najgorsze już za nami. Zwycięstwo było nam bardzo potrzebne* – powiedział „GL" trener Trzyńca **Miroslav Čopjak. TRZYNIEC:** Dítě – Lisický, Pindor, Zítka, Matěj (70. Hromada) – Malíř, Berger, Ceplák – Ďurica, Paulo – Jakus (65. Kořínek).

Lokaty: 1. Przybram 14, 2. Opawa 13, 3. Slowacko 11,... 15. Trzyniec 4, 16. Krč 2 pkt.

DYWIZJA E

● **HAWIERZÓW – HRANICE 2:3 (1:2). Bramki: 19. Punčochář, 48. samob. Richter – 29. i 70. Dohnal, 8. Ferenc. Sędziował Konečný. W. 700.** Zespół Hranic zaprezentował się w Hawierzowie z bardzo dobrej strony. Ten, kto liczył na klasyczny scenariusz, czyli na defensywną grę przyjezdnych, mocno się przeliczył. Indianie opamiętali się dopiero przy stanie 1:2, w sukurs przyszedł im samobójczy gol Richtera. Ofensywa gospodarzy na niewiele się jednak zdała. Stuprocentowe okazje zaprzepaścili Ganaj (i to trzykrotnie), Šuster i Staufčík. Hranice zagrały skuteczniej, zdobywając z kontrataku gola na wagę trzech punktów. HAW[illegible] RZÓW: [illegible] klas - Sch[illegible] ke, Sochor[illegible] Škoda Kid[illegible] (59. Čuba[illegible] – Lakat[illegible] Kozubík, [illegible] natík, Ga[illegible] (81. Vašinek[illegible] – Šuster, Fa[illegible] čochář, [illegible] Staufčík).

● KY[illegible] RZÓW - O[illegible] ŁOWA [illegible] (4:0). Bram[illegible] ki: 6. i 38. [illegible] včík, 19. i 78. Žmolík, 42. Ondráš[illegible] – 82. Hübner. W. 240. Orłowa[illegible] zaliczyli najgorszy mecz w dotyc[illegible] czasowym sezonie. Nerwowib[illegible] bramce nie wytrzymał Radek Ka[illegible] rowski, którego do drugiej połow[illegible] zmienił Hulva. Honorowego g[illegible] dla Slavii zdobył strzałem z 22[illegible] Hübner. **ORŁOWA:** Szarowski (d[illegible] Hulva) – A. Věčorek, Šťastla, M[illegible] vák (33. Hanusek), Bajzath - Dr[illegible] – Olbort, Hübner, Kadlčák (z[illegible] Věčorek), Lička – Kopel.

Lokaty: 1. Krawarze 14, 2. W[illegible] siny 13, 3. M. Albrechtice 12... [illegible] Hawierzów 7, 13. Orłowa 4 pkt.

JANUSZ BITTA[illegible]

Co słychać?

■ **SPARING DLA KARWINY.** [illegible] piątkowym sprawdzianie [illegible] nym przed startem sezonu [illegible] Karwiny pokonali 7:1 (2:0, 4:0, [illegible] Beneszów Górny. Najlepiej zag[illegible] pierwsza karwińska formacja [illegible] Blatoň, Chytil. Bramki dla go[illegible] darzy w sparingu zdobyli: Chyt[illegible] Hublík, Rosůlek, Zakutanský, M[illegible] Sezon w II lidze rusza w najbliższy weekend. Karwina podejmuje w d[illegible] by Opawę.

■ **MŁODY BRAMKARZ W HAWIERZOWIE.** Pierwszoligowy zesp[illegible] hokeistów Hawierzowa wzm[illegible] 21-letni bramkarz Sparty Pra[illegible] Michal Valent. **JUTRO** Hawierzo[illegible] w 1. kolejce nowego sezonu zag[illegible] zentuje się na lodzie Prostějo[illegible] Pierwszy mecz na własnych [illegible] ciach Pantery zaliczą w sobotę [illegible] września z Sarezą Ostrawa.

Oferta

■ 2. RUNDA PUCHARU CMZ[illegible] **Fotbal Trzyniec – FC Tescoma Zl[illegible] (jutro, 17.00).** Faworytem mec[illegible] jest pierwszoligowy Zlin, który [illegible] ramach Pucharu CMZF zmy[illegible] pod Jaworowym również w [illegible] głym roku.

Sport Polski

● **ZATRZYMALI PORTUGALIĘ.** Polscy piłkarze zremisowali 2:2 na wyjeździe z Portugalią w meczu eliminacji do mistrzostw Europy 2008. Podopieczni trenera Leo Beenhakkera zaliczyli bardzo dobry mecz. Gwiazdą spotkania był Jacek Krzynówek, który w 87. minucie strzałem z dystansu doprowadził do remisu. Biało-czerwoni z dorobkiem 20 pkt. utrzymali się na prowadzeniu w grupie A, druga jest Finlandia (18), a trzecia Portugalia (16). Jutro Polacy zmierzą się na wyjeździe z Finlandią.

● **SIATKARZE BEZ REWELACJI.** Polscy siatkarze z dwoma porażkami na koncie (1:3 z Belgią i 0:3 z Rosją) oraz jednym zwycięstwem (3:1 z Turcją) zakwalifikowali się do drugiej fazy mistrzostw Europy rozgrywanych w Moskwie i Sankt Petersburgu. Żeby myśleć o medalu wicemistrzowie świata muszą wygrać mecze z: Finlandią, rewelacją turnieju, Bułgarami i Włochami.

● **KUBICA PIĄTY W GP WŁOCH.** Robert Kubica zajął piąte miejsce w wyścigu o GP Włoch na torze Autodromo Nazionale w Monza. Wygrał broniący tytułu Fernando Alonso (McLaren). Kubica mógł zająć lepszą lokatę, ale popełnił błąd przy pierwszej zmianie kół (jego bolid spadł z podnośnika). (jb)

EKSTRALIGA PIŁKARZY RĘCZNYCH

Preszów na kolanach

Pojedynek mistrza RC z mistrzem Słowacji w ramach 1. kolejki ekstraligi przerodził się w jednostronne widowisko. Na parkiecie dominowali karwiniacy, którzy kapitalnie rozpoczęli mecz i później już tylko kontrolowali przebieg wydarzeń. Słowacy, w barwach których pojawił się również Aleksander Radczenko, zwłaszcza w pierwszej połowie niewiele mieli do powiedzenia. Trener Banika Karwina Jiří Kekrt skorzystał z prawie wszystkich zawodników, w drugiej połowie do gry włączył się też polski rozgrywający Robert Kieliba. Polak popisał się kilkoma efektownymi zagraniami, ale w meczu błyszczeli inni nowicjusze. Znakomite spotkanie zaliczył 23-letni Słowak Ján Faith, nowy nabytek Banika z Koszyc.

KARWINA – PRESZÓW 35:26 (21:12). Karwina: Marjanovič, Mrkva - Bednařík 1, Plšek 3, Kuzo 5, Kieliba, Heinz 8/4, Indjič 2, Faith 6, Šulc 4, Mrózek, Petrovský 2, Korňan 2, Farkašovský 2. **Sędziowali** Kohout, Novák. **Karne** 4/4:5/3. W. 800.

DZIŚ (mecz awansem 12. kolejki): Karwina – Frydek-Mistek (17.30). (jb)

Fot. IVO DUDEK

Tomáš Heinz koncentruje się przed rzutem karnym. Z lewej Aleksander Radczenko.